

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Petri Ridolphini J. C. Nobilis Cortonensis, Patritiiqve
Romani, Ac Protonotarii Apostolici, De ordine procedendi
in Iudiciis in Romana Curia Praxis Recentior**

Ridolfini, Pietro

Coloniae Agrippinae, 1680

Reformatio Tribunalium Almæ Urbis, Pauli V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99137](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99137)

*Tabula refj.
tenent.*

§. 41. Et ut præmissa omnibus pateant, sciatur quilibet quid, & quantum in præmissis exponere debeat, quilibet Notarius Auditoris teneatur posthac tabulam supradictorum pretiorum expeditionum litteris majusculis, ordinatè, & distinctè scriptam, in ejus officio palam loco eminenti, & cognito proponere, & semper retinere.

Acta reformacionis non contraria confirmantur.

§. 42. Constitutiones item, quæ tam à Nobis, quam ab aliis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, ad reformationem hujus Curie pertinentes emanarunt, & in futurum emanabunt, modo his contrariæ non sint, omnino in eadem Curia observentur.

*Pena con-
travenien-
tium.*

§. 43. Distictius inhibentes Auditori sub indignationis nostræ, Locumtenentibus, sive Judicibus, ac Notariis prædictis, sub privationis officiorum suorum hujusmodi, & aliis etiam gravioribus, nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio, infligendis, & applicandis penis, nè de expeditionibus, & aliis sibi per præsentem interdicitis, ac contra præsentis formam, & tenorem, etiam quorumvis privilegiorum, & indultorum, ac litterarum eis quomodolibet concessarum, aut consuetudinis, & styli immemorabiliter observati, vel alio quovis prætextu se intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Annullatio in contrariam gestorum.

§. 44. Decernentes quæcumque decreta, & acta, ab eisdem Auditore, Judicibus, & Notariis pro tempore contra præsentis formam, & tenorem emanata, & facta, nulla, & invalida, ac extorta, & subreptitia, nulliusque roboris, vel momenti, fore, & censeri, neminique propterea suffragari posse, vel debere.

Decretum irritum.

§. 45. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in quavis causa, & instantia sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his, à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog.

§. 46. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac stylo, consuetudine, ac quocumque temporis cursu, etiam immemorabili roboratis, privilegiis quoque, indultis, eidem Tribunali, ac illius Auditorii officio, & Adjutori etiam in ejusdem officii erectione, & institutione ac Judicibus, & Notariis ipsis, illorumque Collegio, etiam simili Motu, etiam consistorialiter &c. sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, & aliis quomodolibet, etiam per Nos concessis,

approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus speciali, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentis, pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque; & quibuscumque aliis privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenoribus existant, per quæ præsentis non expressa, vel totaliter non inserta, effectus præsentis impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis.

§. 47. Ut autem præfatus Motus proprius ad omnium notitiam deducatur, ac omnes quorum interest, vel interesse poterit afficiat, volumus, & mandamus, illius copiam in Palatii Apostolici, ac Domus, seu Curie prædictæ Auditoris valvis, necnon in Acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta ejus copia aliquandiu detineri.

§. 48. Volumus item quod præsentis nostri Motus proprii sola Signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extra, regula contraria non obstante.

§. 49. Quodque ejus transumptis Notarii publici manu subscriptis, & persone in Ecclesiastica dignitate constituta sigillo signatis, plena, & indubia fides, eaque prorsus adhibeatur in judicio, & extra, quæ præsentis adhiberetur, si foret exhibitus, & ostensus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum duodecimo Calendas Decembris Anno V. Anno 1570.

Reformatio Tribunalium Alma Urbis & ejus Officialium.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

U Niversi agri Domini curam meritis licet imparibus Divina dispensatione gerentibus, sedulo Nobis invigilandum est, ut quæ ex veteri maledicto quotidie in eo spinæ innascentur, & tribuli, ministerio nostri Apostolatus, quantum ex alto permittitur extirpentur, quod si hanc sollicitudinem omnibus Mundi partibus, ex officii nostri debito debemus, illis sanè impendere præcipue tenemur, quæ nostro etiam temporalis regimini creditæ sunt.

Oooo 2

Sanè

*Causa huius
Reformatio-
nis, & abro-
gationis alia-
rum Pontifi-
cum Refor-
mationum,
qua huc
adversan-
tur.*

Sanè cum à diversis Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus ad Tribunalium Almæ Urbis nostræ reformationem, præsertim à fel. recordat. Paulo III. & IV. Pio item IV. & V. Gregorio XIII. & Sixto V. multa variis temporibus, providè, ac salubriter constituta sint, tamen quia successu temporis, ut humana fert conditio, complures abusus irrepserunt, idcirco ut debitus decor, ac forma, sicut Iustitiæ ratio, & publica utilitas postulant, iisdem Tribunalibus, Apostolica auctoritate providendum duximus. Negotium verò huiusmodi, ut matura deliberatione, & Prudentium consilio, prout rei gravitas postulabat transigeretur, omnes penè Almæ Urbis nostræ prædictæ Magistratus, alioquè Viros doctrinæ, & vii præstantes simul convenire, ac rem per eos diu multumquè, vocatis etiam iis quorum interesse poterat, examinari fecimus. Quod cum longo tempore, multoque studio, & labore, diligenter, fideliterquè perfecerint, Nos de eorundem consilio, omnes, quacunque alias prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum constitutiones super reformatione Tribunalium Urbis nostræ prædictæ, in iis, quæ præsentibus nostris adversantur, abrogantes, & revocantes, in aliis verò omnibus, præsertim in iis, quæ in prædictis Constitutionibus constituta, & ordinata sunt, confirmantes, & innovantes, hac Nostra in perpetuum valitura Constitutione sancimus, statuimus, & ordinamus, ut sequitur.

De signatura Gratiæ, & Iustitiæ.

*Ad hæc vide
cons. c. o. vii
de sig. lib.
2. §. 567. &
10. Et dixit
P. cons. 74.
Cons. 2. fol.
612. lib. 1.*

IN primis, quòd nullus Referendarius Commissionem expediat, in qua non adit à tergo nomen Procuratoris, seu impetrantis, noti saltem ipsi Referendario, cuius solius citatio sufficit in reformationem ipsius.

Verum ipsi procuratores, seu Impetrantes suum nomen à tergo manu propria inscribant, & de mendacio convicti, juxta juris dispositione puniantur.

Ubi vero in commissionibus expediendis requiritur citatio Partis, una saltem citatio una die pro altera fieri debeat personaliter, aut factis diligentis per duos Cursores (ut moris est) dimissa copia.

Atque in ipsis citationibus apponatur semper nomen Referendarii, alioqui Referendarii ipsi Commissionem non expediant.

Similiter nullus Referendarius, propositas, & rejectas in Signatura Iustitiæ Commissiones, in Signatura Gratiæ coram Nobis proponere audeat, nisi per Signaturam Iustitiæ ad eandem Signaturam Gratiæ remissæ fuerint, vel nisi talis sit materia, quæ scientiam nostram requirat, & tunc præhabita semper licentia Nostra, & Successorum nostrorum Romanorum Pontifi-

cum, vel saltem Cardinalis Præfetti pro tempore Signaturæ Gratiæ, qui, Parte audita, deliberare poterit an causa proponenda sit.

Nec in antiquis, & arduis materiis, in quibus plures hinc expeditæ fuerint Commissiones, & in avocatoriis à prioribus Judicibus & quovis modo præjudicialibus, Referendarii manum apponant, nisi prius citata coram eis Parte interesse habente.

Et cum agitur de revocatione, aut moderatione alicujus præinsertæ, similiter manum non apponant, nisi in præinserta appositum sit nomen Referendarii, qui illi manum apposuit, ut rationem reddere, & eam iustificare possit.

Nec etiam reformatio, sive moderatio ejusdem præinsertæ à Præfetto Signaturæ Iustitiæ, nisi nomen Referendarii, ut præmittitur, in ipsa præinserta appositum fuerit, aliquo modo signetur.

In Commissionibus appellationum ab Interlocutoriis manus non apponatur, nisi expresse relevanti gravamine, nequè in Commissionibus appellationum à diffinitiva cum clausula aut vim diffinitivæ habente, nisi res adeo exprimat, ut videat Referendarius, an tale sit gravamen, quod per diffinitivam reparari non possit, & si in Commissionibus appositæ fuerit clausula, Cum toto negotio principali, tunc addatur, Iustificato tamen dicto gravamine. Et idem fervetur quando est appositæ clausula, Quam, & quas quæ tamen non sit restricta per sola verba, de & super præmissis.

Et nihilominus in supradictis Commissionibus appellationibus ab interlocutoriis semper citetur Pars, etiam si exprimat gravamen, ut supra dictum est, quod per diffinitivam irreparabile videatur.

Et ab excessiva taxatione expensarum semel tantum appellatio committatur, & duæ sententiæ habeant vim trium.

Ubi Pars Commissionem aliquam dolose extorsit, & ob id Commissio reformata fuerit, Præfetus manu regiæ, & executivè expensas factas in reformatione Commissionis restituere faciat, sine litis minime expellato.

Commissio pro dilatione, vel alternativa, semel tantum concedatur, quam qui jam impetraverit, lapsò trimestri, aliam, nisi à Nobis, vel successoribus nostris, & Signaturæ nostræ Gratiæ impetrare nequeat, & impetrata non suffragetur, nec tribuat jurisdictionem.

Abstineant præterea Referendarii ab appositione manuum in Commissionibus nullitatum, & attentatorum, nisi exprimantur nullitates & defectus jurisdictionis citationis, vel mandati, & attentata.

Item in commissionibus molestationum, & iactationum, nisi addita clausula, Dummodo non sint judicialiter illatæ.

Et omnino abstineant ab illis, in quibus

bus narratur pronunciatum fuisse, prout in cedula.

- 17 Nec etiam manum apponant in Commissionibus prorogationis Fatalium in causis criminalibus, nec illa concedatur ultra primam vicem, nisi prævia subscriptione Judicis efferentis Commissionem sibi signandam videri, & citato Fisco.

In Civilibus autem prorogationes hujusmodi ultra primam vicem; non nisi ex causa, concedantur.

- 18 Et similiter instantia quæ causis discussionum præscripta est, nullo modo, nisi ex magna causa, & per Signaturam nostram Gratiæ, prorogetur.

- 19 Quilibet autem Referendarius teneatur recipere contra commissiones, & eas omnino in eadem Signatura proponere, & eoque casu sufficiat Partem adversam per quinque dies ante Signaturam fuisse, modo suprascripto, citatam.

- 20 Causæ Matrimoniales, & Criminales, Clericorum, & aliarum Personarum Ecclesiasticarum, committantur iis tantum, quibus dispositum est per Concilium Tridentinum committenda esse.

- 21 Causæ verò criminales Laicorum in Terris Ecclesiæ locorum Gubernatoribus committantur.

- 22 Regens Cancellariæ, & alii Officiales ad expeditionem Commissionum Signaturæ Justitiæ deputati, absque mora, receptis Commissionibus, illas expediant, nec sub quovis prætextu illas penes se retineant. Et qui illas per turnum distribuere debent, illas, sine aliqua ordinis ipsius turni perversione, distribuant, illasque ad Bancum Curforum, etiam irrequisiti, sine mora transmittant, sub pena privationis officii, & aliis arbitrio nostro, & Successorum nostrorum Romanorum Pontificum.

De Camerario, & Camera Apostolica.

1. 2. **C**amerarius, Præsidentes, & Clerici, Fisci nostri negotiis incumbant, utique illud liberius, & facilius facere, & exequi possint, causis inter Fiscum nostrum, ac Privatos, juxta propriam eorum Tribunalis naturam, contenti sint, & propterea à cognitione causarum inter privatos, etiam per viam appellationis, etiam ex Terris Ecclesiæ ad Sedem Apostolicam interpositæ omnino abstineant, nisi causæ à negotiis Fiscalibus dependeat, aut ab illis originem trahant.

- 2 Similiter abstineant à Commissionibus, & avocationibus causarum, nec non litteris monitorialibus, & inhibitoriis, & sequestrationibus, & aliis hujusmodi, ubi non agitur de interesse Fisci, etiam in Terris Ecclesiæ, cum hæc ad Signaturam nostram spectare noscantur, & alias ordo Judiciorum multipliciter confundatur.

- 4 Permittimus tamen Camerario, pro minori Pauperum dispendio, ut causas ap-

pellationum à sententiis diffinitivis, vel earum vim habentibus interlocutoriis, intra quadraginta milliaria ab Urbe, in rebus minimis, & prophanis, summam viginti quinque ducatorum non excedentibus (de quo dispositivè mentio fieri debeat) per simplices litteras, alias juxta formam juris, & juxta solitum, committere possit.

Insuper, nè delicta impunita remaneant; ab absolutionibus, & remissionibus delictorum quorumlibet etiam levium, aut illarum Commissionibus, nec non salvis conductibus pro delinquentibus etiam de delictis extra Terras Ecclesiæ commissis, omnino abstineant.

Similiterque à Moratoriis dilationibus, nec etiam ad modicum tempus.

Nec non litteras Camerales pro adipiscenda possessione Beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam Nobis ac Sedi Apostolicæ reservatorum, ac prorogationum temporis ad expediendas litteras Apostolicas quarumcunque gratiarum, aut ad solutionem annatarum, vel Collegio Cardinalium, aut Officialibus debitarum, minime concedere valeant.

Clerici Camerae, cum nullam jurisdictionem ut singuli, sed tantum collegialiter, & in plena Camera habere noscantur, nihil expédiant privatim, & singulariter, nec aliquas litteras, aut patentes de quacunque re subscribant, nisi ex commissione eis facta in eadem plena Camera, in qua omnia clare, & distinctè proponi, ac in libro propositionum adnotari debeant, vel nisi agatur de negotiis Gubernatorum, & Præsidentatum, & Præfecturarum, quæ privatim juxta solitum expedire possint.

Notarii quoque in expeditionibus, & scripturis de super conscribendis, de propositione, & commissione hujusmodi, mentionem expressam facere teneantur.

Sed & tam Camerarius, quam Clerici ipsi, ultra prohibita in præsentis reformatione, à quibuscumque licentiis, gratiis, & indulgiis de rebus spiritualibus, in forma gratiosa vel commissaria, etiam cum clausulis justificativis, & aliis tam in Terris Ecclesiæ, quam extra illas, omnino abstineant.

Et similiter à quibuscumque aliis expeditionibus, quæ sibi ratione suæ ordinariæ jurisdictionis propter publicam utilitatem expressè, per litteras suarum facturarum concessæ non reperiuntur, nec prætextu consuetudinis, aut quasi possessionis, etiam antiquissimæ, & immemorabilis in similibus concedendis eis suffragetur, etiam si consuetudo, vel quasi possessio hujusmodi per litteras aliquorum Pontificum generaliter approbatæ fuerint.

Constitutio fel. record. Pii Papæ Quartii, super reformatione Tribunalis Camerae Apostolicæ incip. Cum inter ceteras, sub datum Calend. Novembris, Anno 1564, juxta solitum legatur singulis annis in prima Camera mensis Octobris.

0000 3 Causæ

Ad hac vide
Pii IV. cons.
25. Jul. 74. §.
1. & seq. &
cons. 87. fol.
82. l. 2.

- 12 *Causa Conjunctorum, & propinquorum alicujus Clerici ad quartum gradum exclusivè, ipsi Clerico nullatenus committantur, nec quisquam eorum sibi committas audiat, sed eas expressa causa recuset.*
- 13 *Nec etiam in discussionibus, & decisionibus, tam illarum, quam aliarum quarumcunque causarum, in quibus aliquod interesse pretendere posset, sive Clericus, sive Assitens ille sit, ullo modo interesse, nec ullum votum habere, sed statim à dicta Camera, etiam dum causa proponitur, etiam, in iussu (cum in hoc ignorantiam prætere dere non possit) egredi debeat, & si secus fecerit, Clericus per mensem suspensione ab exercitio, & perceptione emolumentorum sui officii aliis Clericis applicandorum ipso facto incurrat. Assitens verò jocalium & salarii exactione, aliis assistentibus applicanda, ipsiusque Camera ingressus trium mensium spatio mulctetur.*
- 14 *Quicumque autem, sive ex Clericis, sive ex aliis Cameralibus prædictis ab aliquo suspectus in causa recusatus fuerit, Recusans non nisi expressè suspicionis causa audiri, illaque expressa, absente Recusato ut suspecto, in Camera discuti, eaque à pluribus approbata suspectus ipse in huiusmodi causa nullo modo se intromittere, aut interesse debeat, si verò suspicio probari nequiverit, nulla ejus allegata ratio habeatur.*
- 15 *Caveant autem appellationes à decreto vim diffinitivæ habente ullo pacto recipere, neque alias appellationum causas committere, nisi gravamine, & gravaminis causa ita expressa, ut Camera possit intelligere, & deliberare, an appellatio sit admittenda necne, & in omni casu non nisi citata Parte hæc fiant.*
- 16 *Ad hæc, Pauperum Advocatus, nec non Filii, tam Advocatus, quam Procurator, Commissarius, quisvis alius de eadem Camera, sub eisdem, & aliis, nostro, & Successorum nostrorum arbitrio, pœnis, non sciant in causis Privatorum in Camera Tribunali pendencibus, exceptis Pauperum causis, & respectivè iis, in quibus Camera alicui adherendo partem facit in iudicio, vel in quibus aliàs de Filii, & Camera interesse agitur.*

De Gubernatore Urbis, & ejus Tribunali.

- 1 *§. 3. Locumtenens Civilis Gubernatoris Almae Urbis pro tempore existens unus dumtaxat sit, legum scientia, vitæque probitate, & Romanae Curiae experientia insignis, & ex hoc loco, qui ab Urbe distet saltem per quadraginta milliaria oriundus, qui omnes causas civiles, tam commissarias, juxta formam Commissionum, quam ordinarias, vel alias in ipso Tribunali introducendas, juxta suas facultates cognoscat, terminet, & decidat. Audientiam terminorum pro quibus Litigan-*

tes pro certa hora citati non sint, ia sola, palatii Gubernatoris circa horam vigesimam, pro Tribunali sedendo, teneat, Jus reddat singulis diebus, exceptis festis de præcepto, aut consuetudine Almae Urbis, nec non diebus Coronationis Pontificis viventis, ingressus Gubernatoris, Jovis, Lunæ, & Martis immediatè ante Cineres, ac ipsius diei Cinerum, totius Hebdomadae majoris, Commemorationisque omnium Fidelium Defunctorum, & Vigiliæ Nativitatis Domini.

Significationes per viam recursus concedendas, semper concedat cum clausula, Non tamen in contumaciam.

In causis ordinariis, vel via ordinaria introducendis, etiam ad probationem producantur cedulae, jura, & instrumenta obligationum Cameralium, non relaxet mandata executiva, si respectu summae, vel valoris rei, vel aliàs ex natura causae de qua agitur, dictae causae sint appellabiles, nisi elapsis decem diebus datis ad appellandum, & servatis solitis terminis ad docendum de legitima appellatione, & ejus legitima prosecutione, & confilio sibi de re judicata.

Suspectus post litem contestatam, vel pro contestata habitam, allegari non possit, nisi à Principalibusmet, vel eorum Procuratoribus, ad id speciale mandatum habentibus, & ex certa causa per eos in actis specificata, & jurata, à Gubernatore legitima approbata.

Ab ejus sententiis diffinitivis appellatur ad Nos, nostramque sanctam Sedem Apostolicam in causis appellabilibus, in quibus verò de jure recursus datur, recurritur ad Gubernatorem, qui causas huiusmodi recursus per seipsum, vel alium ab eo deputandum, juxta suas facultates, expediet. Qui deputandus, tam in ipsis causis recursus, quam in illis, in quibus locum Locumtenentis uti suspecti recusati à Gubernatore deputabitur, & in causis quoque commissariis in quibus ex rescripto Signaturæ à Gubernatore similiter deputabitur, ea dumtaxat emolumenta recipiat, quæ ut mox dicitur, Locumtenens recipere posset, & nihil penitus ultra sub pœnis eis indicatis.

Rekursus, ut supra, ad Gubernatorem à Locumtenentis, vel deputandi decretis, & sententiis petendi infra decem dies dumtaxat peti debeant, & tunc executionem non retardent, usquequo Gubernator huiusmodi recursus non admiserit.

Locumtenens habere debeat scuta auri in auro quinque à quolibet ex duobus Notariis causarum Civilium hujus Curiae, ipsi tantum Locumtenenti quolibet mense in ejus principio solvenda, & percipere possit julium unum pro singulis infra scriptis expeditionibus, videlicet, pro quolibet mandato executivo, non tamen in contumaciam. Pro quolibet Arresto in carceribus, Mandato de exarcerando, significatione Dotali,

Vide cons. 72. Sixti V. fol. 608. 164. 2.

Dotali, aut vigore termini, aut in vim litis pendentia, aut litis finita, aut stante deposito, vel negatione, aut data cautione de stando iuri, & iudicatum solvendo concessa. Et etiam pro qualibet citatione, vel inhibitione vigore commissiois, aut extra Curiam decreta, dummodo in quolibet ipsorum casuum agatur de re, vel summa scutorum auri septem, qui constituent iulios septuaginta septem.

8 Gubernator Urbis cumulativè procedere valeat, in omnibus, & quibuscunque causis criminalibus, in quibus Camerarius Ripæ vigore suarum facultatum procedere potest, ita ut inter eos juxta solitum sit locus preventionis.

9 Habeatque jurisdictionem in Hebræos prout infra dispositum est.

De Auditore Camera, & ejus Tribunali.

Ad hoc vide
Fur IV. Conf.
16 fol. 2. &
Fur II. Conf.
113 fol. 319.
lib. 2.

§. 4. In primis, quo ad formam, & executionem obligationis Cameralis, mandamus servari stylum hodiernum, ut scilicet quis obliget Se, Hæredes, & bonam in ampliori forma Camera, cum solitis clausulis, renunciacionibus, circa tamen constitutionem Procuratorum, & qui voluerit arctius obligari; consentiat relaxationi Mandati executivi, aut illud in se suscipiat, unica, si sic placuerit, citatione, aut intimatione precedente, Nec ullo unquam tempore renovetur vetus illa censurarum suscepcio jam antiquata, & à Curia eliminata.

2 Minusque ad dictarum censurarum relaxationem deveniatur, nisi in juris subsidium, & factis prius diligentis in locis destinata solutionis, prout hæcenus fieri consuevit.

3 Et si Parti petenti, ac debitum agnoscendi danda videbitur aliquando longior aliqua dilatione ad solvendum, intra quam nullum omnino mandatum, aliudve executionis genus relaxari possit, ea erit dierum triginta ad summum aut etiam viginti; vel minor arbitrio Judicis, qui pro Debitoris qualitate, ac debiti summa, quem maluerit de prædictis terminis eliger. Hoc tamen omnino servando, ut non nisi simpliciter, & absque ulla conditione, protestatione, vel reservatione, quæ confessioni sit contraria, debitum confiteri concedatur; & qui aliter, aut præmissa aliqua protestatione, vel reservatione petere, aut suscipere voluerit, repellatur. Et nihilominus protestatio, vel reservatio fortè claudet, aut aliter facta, quæ ad præjudicium dictæ confessionis, & suscepcionis termini pro infecta omnino habeatur, & nullius sit roboris, & momenti. Et si post decretum, aut etiam Actori à Notario traditum Mandatum executionis, Judici præfatam dilationem concedere visum fuerit, nec Reus intra eam solverit, Actor absque alio novo iudicio, citatione, vel mandato, sed eodem illo, quod

antea decretum, vel relaxatum, aut traditum fuerat, executionem suam prosequatur.

4 Quodque superfloria, seu (ut vocant) non gravetur, aut inhibitiones, vel dilationes non concedantur, præterquam in vim suscepcionis censurarum, vel termini judicialis à Debitore susceptis, & nisi adjecta hac conditione, dummodo alium terminum ab ipso, vel alibi non susceperit. Etiam pro dictis superfloriis, quam pro illarum revocationibus, juxta stylum dicti Tribunalis consuetum, nihil prius recipiatur, sed gratis, etiam pro Sigillo, ac sine ulla Secretarii, Judicis, aut cujuscunque alterius personæ mercede concedantur.

5 In causis criminalibus in locis Nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ immediatè subiectis, in posterum non decernantur, neque relaxentur monitoria contra aliquem in prima instantia, nisi per Auditorem Camera pro tempore, facto prius verbo nobiscum, seu cum Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in casibus in Bulla in Cœna Domini legi scilicet contentis in quibus nihilominus, quando monitoria extra Italiam decernenda erunt in locis Nobis, & eisdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ non subiectis vel alias contra Officiales, Curiales exemptos, Contravenientes inhibitionibus, & litteris Apostolicis, vel etiam pro rebus dependentibus à causis criminalibus coram Auditore Camera pro tempore legitime introductis, ac pendentibus, hujusmodi monitoria non relaxentur, nisi facto prius verbo Nobiscum, seu cum Romano Pontifice pro tempore existente.

6 Nec decernat Monitoria specialia in causis prophanis, etiam in Terris Ecclesiæ, ultra quadraginta millia ab Urbe, quando valor causæ non excedit summam centum florenorum.

7 Appellationes non aliter recipiat, audiat vel admittat quàm si exhibita fuerit Notario in actis ab Appellante fides publica, seu publicum instrumentum (ita quod simplex copia non recipiatur, nec admittatur) tenentis, à qua exiit appellatum, eaque sit diffinitiva, vel vim habeat diffinitivæ, neque aliter earum ratione inhibeat, quam inserto in litteris inhibitionibus toto fidei, seu instrumenti hujusmodi tenore, & expressa clausula, Quatenus à diffinitiva, vel vim diffinitivæ habente appellatum sit. Facta tamen fide de petitione appellantis, & Judicis sive Notarii denegatione, Auditor inibere, & in causâ procedere possit.

8 In expeditionibus vigore hujusmodi appellationum apponatur clausula, Et quatenus revera sententia non sit diffinitiva, vel vim diffinitivæ non habeat, præfentes litteræ nullius sint roboris, vel momenti.

In monitoriis generalibus reserve facultatem etiam Ordinario loci, absolvendi incurrentes censuras in eis contentas.

Item

- 10 Item non decernat sequestra in causis Beneficialibus, in quibus procedere potest, nisi juxta formam constitutionis fel. record. Clementis Papae Quinti praedecessoris nostri, quae incipit: Ad compescendas, prout servatur in Rota, & in illis semper apponatur clausula, proviso quod de fructibus sequestratis cultus divinus manuteneatur, Animarum cura exerceatur, & alia onera Beneficio incumbencia supportentur.
- 11 Mandata de manutenendo nunquam, nisi servatis servandis, & Parte legitime citata decernat, aut concedat.
- 12 Idemque in sequestris, & in mandatis suspensionis fugae servet, nisi aliqua ratione timendum sit, Judicis arbitrio, de suspicione fugae, vel bonorum dilapidatione, quo casu juramentum praestari debeat de suspicione fugae, vel de metu dilapidationis bonorum.
- 13 Non decernat contra Episcopos, & iis Superiores, monitoria ad personaliter comparendum, nisi praevia commissione signata manu nostra, aut pro tempore existentis Romani Pontificis, & pro decreto monitorii ad personaliter comparendum nihil recipiat.
- 14 Non concedat, neque dari permittat Auditor Remissoria ad partes examinandum, vel repetendum citata Parte Testes ad instantiam Fisci, vel probandam ejus intentionem, sed advocetur Testes ad Curiam, vel causa remittatur ad partes, ubi delictum est commissum.
- 15 Nec minus concedat literas ad partes pro capiendis iudiciis contra aliquem, nisi prius in Curia ipse Auditor Camerae ejus arbitrio aliquatenus contulerit de delicto.
- 16 Et in causis ordinariis Auditor praedictus, seu ejus in Civilibus Locumtenens non recipiat sportulas, neque Notarius aliquid pro nota sententiae, sed in causis commissariis, & declaratoriis contumacialibus tantum.
- 17 Praeterea Auditor non concedat Monitoria, seu Inhibitiones in vim constitutionis Eugenianae ad favorem Curialium, nisi pro illis, qui saltem per annum in Curia continue residentiam fecerint.
- 18 Ut tollantur controversiae inter Tribunalia Curiae, & unicuique sua jurisdictio servetur, declaramus executionem obligationis in forma Camerae ad praedictum Auditorem Camerae, privative ad alia Tribunalia, pertinere, praeterquam in instrumentis dependentibus a causis, & actis in aliis Tribunalibus hujusmodi gestis, ac sine praedictio motus proprii in favorem Populi Romani editi, & quo ad Clericos, ratione originis, vel Beneficii Romanos, & loca pia; locus sit praevencioni inter ipsum Auditorem, & nostrum in Urbe Vicarium.
- 19 Et quo ad praevencionem inter ipsum, & forum Capitolinum in causis vertentibus inter Cives, & Incolas, statui mus, & declaramus, nomen Incolarum juxta Juris communis dispositionem esse intelligendum, & ubicumque super hoc dubitari contigerit, orta inter Tribunalia differentia, ad Praefatum Signaturae Justitiae recurri mandamus qui hunc articulum, manu regia, sine scriptura, omni, & quacunque appellatione, & recursu remotis, in quolibet casu controversiae terminet, & decidat.
- Citationes autem extra Urbem executae, quarum vigore hodie coram Auditore Camerae ad executionem obligationis Camerae procedi solet, reproducantur infra mensum ab executione earum in partibus facta, alioqui pro circumditiis habeantur.
- Litteras Apostolicas, quibus certus, qui per seipsum procedat, executor praescriptus est, nullo modo Auditor praedictus exequatur, sed, & omnes praeterea, in quarum executione Pars vocanda fuerit, non aliter exequatur, quam servatis pro rerum contingentia Constitutionibus fel. record. Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, nisi ipsis constitutionibus derogatum fuerit expressè in litteris, quae fuerint exequenda, sed, & tunc, ne quemquam extra Diocesim ultra tot dietas evocet, quot in ipsis litteris expressum erit, exceptis litteris Penhonom, quarum solutio in Romana Curia destinatur, & his omnibus, quibus ipse nominatim executor praescriptus fuerit, his enim casibus possit ad se undecunque, & quocunque Partes evocare, neve aliis vices suas committat, vel subdeleget quam constitutus in dignitate Ecclesiastica aut aliis, quibus Sedes Apostolica causas committere solet.
- Monitoria generalia vulgo, significavit appellata, quae scilicet, ut aliquid reveletur, seu restituatur, aut probetur, cum censuris Ecclesiasticis publicari solent; nullo modo decernat, siue expediat.
- Similiter nihil sine speciali nostra Commissionem decernat, aut faciat, aut mandet, quod Episcopos, aut alios locorum Ordinarios impedire possit, ne ad executionem decretorum Sacri Concilii Tridentini, correctionemque motum liberè procedant.
- Ab omnibus autem, & singulis iis, quae ad ejus jurisdictionem, secundum praemissa pertinere nolumus, utque adeo abstineat, ut neque monitoria, neque citationes, neque inhibitiones, neque sequestra, neque mandata de manutenendo, neque aliquid quicquam quocunque sub praetextu super iis, aut ipse decernat, aut ab aliis decreta revocet, & pariter ejus Notarii nihil omnino expediant, aut etiam scribant sub poena futurorum quingentorum pro qualibet vice Camerae Apostolicae applicandorum, & si adhuc Accusator, vel instigator, ei quarta pars poena solvendo detur.
- In causis vero sui fori civilibus, etiam in quibus summarè, & ad instar Beneficialibus procedendi ei concessa est facultas, nunquam omnino ad poenas contumacialis

les deveniat, sed potius, receptis probationibus ad negotium principale spectantibus, datoque competenti termino Patri absenti, demum super his servatis servandis diffinitivè pronunciet, etiam sine litis contestatione.

26 Ne autem contingat, ut absentes, & in remotissimis ab Urbe partibus degentes, maximè itineris incommoda, & dispendia pati absque culpa compellantur, dum ob præsentem delictum ad comparandum personaliter moniti comparent, & inculpabiles repetuntur, neminem posthac extra Italiam existentem ad comparandum personaliter moneat, nisi facto verbo Nobilium, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus, de quo verbo habito fiat mentio in literis monitoriis.

27 In causis quæ ordinariè secundum Auditoris facultates in ejus Tribunali introducæ fuerint, vel introduci potuerint sive postceptam causam supervenerit Commissio, sive ante impetrata sit, sive in prima, sive in ultiori instantia, nulla in re augeat impensam, sed quo ad hoc habeatur semper causa pro ordinaria, ita ut etiam ratione sententiæ, neque Notarii, neque Judices quicquam propterea accipiant ultra id quod accipere potuissent, si Commissio non adesset.

28 Permittimus tamen ejus in civilibus Locum tenenti in causis per commissionem ab initio introductis, etiam sui natura ordinariis, ob magnam laborum assiduitatem, & emolumentorum tenuitatem, sportulas moderatas juxta præsentem constitutionem recipere; Declarantes nihilominus in reliquis omnibus causis intelligi ordinarias, nec Notarios quicquam amplius exigere posse aut debere, quam in aliis ordinariis permissum est.

29 Quodq; Auditoris Camera pro tempore existentis Locum tenens mandata executiva, nisi prius ipsemet Locum tenens in libro expeditionum diem subscriptionis manu propria notaverit, subscribere non possit.

30 Quodq; Auditoris Camera pro tempore existentis Juxta Locum tenens in criminalibus, pro sportulis salario sibi jam assignato contentus, nihil percipere possit.

31 In causis civilibus verò Locum tenenti singulis mensibus quinquaginta scuta mibuetur à Notariis dicti Auditoris Tribunalis pro rata solvi, nec aliqua alia portio pro eo retineri debeat.

De Auditorio Rotæ.

§. 5. Constitutiones sel. rec. Innocentii VIII. Pij IV. & aliorum prædecessorum nostrorum innovantes; & Auditorium nostrum Palatii, in quo universorum Christi Fidelium graviores causæ mature cognoscuntur, & justè terminantur, novis prærogativis augentes, volumus; & ordi-

namus, ut unica tantum Commissio in qualibet instantia sufficiat, & illius vigore Auditor causam sibi commissam cognoscere, & cum omnibus, & singulis dependentibus, & emergentibus, ac aliis quomodolibet incidentibus decidere valeat.

Posit etiam Auditor sine nova Commissione præfigere terminum ad docendum de attentatis, & nullitatibus, & causis, propter quas quis in integrum restitui debeat, ac illo elapso, & non docto, ad causæ expeditionem procedere, nec non Remissorias decernere, dilaciones concedere, liquidationes fructuum in partibus delegare, ac omnia, & singula alia usque ad finalem sententiarum suarum executionem inclusive facere, quæ de jure Ordinarij facere possunt.

Necnon possit Auditor præfigere terminum ad docendum appellatione, & ejus legitimam prosecutionem ad effectum procedendi ad executionem sententiæ late in causa appellabili, in qua condemnatus non appellavit.

Insuper, & tempus quadriennii in causis restitutionis in integrum possit Auditor prorogare arbitrio suo.

Et tam dictam, quam omnes alias facultates sibi vigore, vel Innocentianæ, vel Constitutionis Pij Quarti, aut aliorum Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum competentes extendimus; & habere locum decernimus, etiam in causis cuiuslibet Rotæ Auditori extra Rotam commissis.

Prorogationes autem fatalium, sapientius, & passim non concedat, sed tantum ex aliqua honesta causa, ac prævia illius cognitione arbitrio Rotæ.

Auditor tamen in aliqua causa, sive magni, sive parvi momenti existat, etiam si ejus decisio clari juris esse videatur, diffinitivam sententiam, vel interlocutoriæ vim diffinitivæ habentem ferre non valeat, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis Coauditorum, nisi Partes in actis expressè consenserint quod causa sine voto eorundem expediri possit.

Idemque in aliis quibuscumque præjudicialibus decretis servari volumus, si Actor, vel Reus, ut negotium in plenâ Rotâ cognoscatur, insteterint.

Item sententiæ late per Auditores, prout in Cedula, ut moris est, vel per viam termini pro servato, subscribantur, & publicentur in actis intra quindecim dies, & in ultimi anni audientia, infra mensem, alioquin pronuntiationes, & termini hujusmodi pro circumductis habeantur.

Termini etiam pro servatis habiti, & Cedula ipsarum sententiarum, quæ interdum per alium Notarium, quam Actuarium ipsius causæ ad referendum accipi consueverunt, referantur ipsi Notario causæ eadem, vel sequenti die, recipiuntur, In ultimis

Pppp

Verò

Ad hæc vide etiam Pij IV. const. 24 §. 3. de 17. Feb. 1564. lib. 2.

verò audientis saltem infra triduum, Et si Auditor, qui pronunciavit prout in cedula, vel terminum habuit pro servato retineat citationem penes se, illam Notario causæ similiter intra prædictos dies consignare debeat, alias termini hujusmodi circumducti, & irriti censeantur.

11 Auditor verò non pronunciet in causa nisi perfecto registro; & illo ad Rotam delato una cum dictis testium, illisque ac iuribus in eadem Rota, prout res exegerit, le-
ctis.

12 In ultima verò anni audientia, & quando-
cumque ageretur de ferenda declaratoria contra Contumacem, etiam registro non perfecto, ex actis originalibus pronunciare valeat, ita tamen quod Pars ad cujus instantiam pronunciatum fuerit, registrum ipsum pro actorum conservatione quanto citius perfici curare teneatur.

13 Et insuper, Auditor Partibus petentibus copiam decisionis in causa factæ, cum iuribus ac rationibus tradere debeat, prout antiquitus laudabiliter fieri consuevit.

14 Causæ autem propriæ Auditorum, & eorum familiarium, ac Consanguineorum, vel Affinium usque ad secundum gradum, juxta jus Canonicum computandum, non cognoscantur in Rota.

15 Nec Auditores in eorum domibus, Substitutos vel Doctores, aut alios Jurisperitos, etiam consanguineos, habeant, qui Substituti, vel Advocati, aut Procuratoris officio fungantur, aut in calibus Rotalibus, vel eorum processibus, sese quoquo modo intromittant.

16 Item Advocati aut Procuratores consanguinei vel affines, usque ad secundum gradum ut supra computandum, alicujus Auditoris, ac etiam illius Notarii, in causis coram eo pendentibus, nullatenus patrocinari valeant.

17 Nec iidem Auditores compellant, aut aliquo modo inducant Partes, per se, vel per alios, assumere certum Advocatum, vel Procuratorem, sed electio hujusmodi omnino ipsarum partium arbitrio relinquatur.

18 Item Decanus, & alii Auditores præfati antiquiores, attendant, ne aliquid non solum contra jus, sed nec etiam contra stylum, & decisiones antiquas factas in Rota, quæ impressæ habentur, quoquo modo decidatur, etiam prætextu æquitatis in jure non scriptæ, nisi maxima cum ratione, & discussione, omnibus votis, seu saltem illorum duabus tertijs partibus, aliter faciendum esse judicaverint.

19 Non attendantur præterea aliquæ nullitates in causis, præterquam ex defectu jurisdictionis, citationis, vel mandati.

20 Aliquidatione fructuum, & expensarum taxatione semel tantum appellare liceat, ita quod duæ conformes rem judicatam faciant.

21 Auditores causas sibi commissas ad solam Partium instantiam ad Cancellariam

remittere non possint, sed tantum habita licentia à Nobis, vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, vel ex justis causis deductis in Rota, & ab ea probatis.

Et si Auditor cognoverit in actis adesse suspicionem criminis, remittat acta hujusmodi, vel illorum exemplum, prout res exegerit, ad judicem ordinarium, & si causa criminis præjudicialis fuerit causæ civili, in ejus cognitione supersedeat.

Quandoque Judex ipse ordinarius in causis criminalibus coram eo pendentibus indigerit depositionibus Testium, vel aliquibus scripturis ad causas criminales facientibus, teneatur Auditor illas, vel earum exemplum, ut præfertur, exhibere facere.

Nemini liceat turbare ordinem servandum in distributionibus causarum, sed illarum Commissiones distribuantur bona fide juxta ordinem Turni, qui nullo prorsus modo neque à Notariis, nec à quoquam alio pervertatur, prout supra de Signatura Justitiæ dispositum est.

Ut autem debitus modus sportulis imponatur, non possint Auditores à Partibus per se vel alium, quocvis modo sportularum nomine aliquid petere, vel exigere, sed nec à sponte dantibus ultra taxam infra scriptam accipere, videlicet.

In causis pecuniariis, seu prophanis, aut quæ aliis pretio quoquo modo aestimari possint, æstimatio rei, de qua ageretur, non excedat summam mille ducatorum, aureos decem; à mille verò usque ad decem millia vigintiquinque, à decem millibus usque ad viginti millia, quinquaginta; ab inde supra usque ad quamcunque summam, centum. In Beneficialibus verò, si redditus annuus, de quo ageretur, non excedat summam centum ducatorum, similiter decem; à centum verò usque ad mille, vigintiquinque; à mille usque ad tria millia, quinquaginta; ab inde verò supra, centum aureos pro sportulis cujuscunque sententiæ diffinitivæ dumtaxat, ut præfertur accipere valeat. Si verò causa æstimationem non facile accipiat, sportulæ moderatæ, pro rerum, & Personarum qualitate; juxta taxas prædictas, recipi possint. Nec aliquid ultra non solum ipsi Auditoribus, sed nec eorum Familiaribus, vel Consanguineis, aut aliis quibuscvis Personis, directè, vel indirectè, quovis quaesito colore, vel ingenio, exceptis ceculentis, & poculentis, quæ triduo consumi possint, ipsarum sententiarum, aut Auditorum intuitu præstari possint. Quas quidem sportulas juxta taxam prædictam apud Notarium causæ post subcriptam sententiam, & Notario traditam, & non antea, deponi, & Auditori consignari volumus. Quodque Notarius dispositionem, & consignationem hujusmodi in actis notare, & specificare teneatur.

De Capitolio, & ejus Officialibus.

Ad hoc vide
etiam Pij IV.
const. 58. §.
27. 33. &
74. fol. 83
lib. 2.

1 **S**enator, & Judices ipsius possint
primas instantias unica vice, eorum
arbitrio, absque ulla commissione proro-
gare.

2 Capitaneus appellationum pro revoca-
tione seu moderatione quarumcumque in-
hibitionum, sportulas nullo pacto accipiat,
Notarius verò dumtaxat mercedem actus, si-
ve scripturæ.

3 Si petito Consultore, Pars quæ petierit
neglexerit per decem dies instare pro illius
electione, Capitaneus possit per seipsum cau-
sam expedire.

4 Et si Consultor electus, infra duos men-
ses à die electionis non acceptaverit, vel re-
cusaverit, ad alterius electionem proceda-
tur.

5 Terminus quinque dierum datus à Statu-
to Urbis ad redeundum pro Apostolis, ita, &
taliter intelligatur, ut sufficiat interim quan-
documque pro Apostolis redire.

6 Conservatores Urbis abstineant ab om-
ni genere muneris, etiam esculenti, & po-
culenti, à Pistoribus, Lanis, Salsamentariis,
Olioribus, Fructuosis, & alijs artificibus,
nec ab eis aliquid sub quovis prætextu ac-
cipiant. A quibus etiam abstinere faciant
omnino eorum Scribam, Notarium, Secre-
tarium, Fideles, & alios eorum Officiales,
atque in primis Extraordinarios, corporali eos
pena coercendo, & deinde ab officio remo-
vendo.

7 Nec possint de pœnis statutarijs, vel per
eorum edicta infligis aliquo modo gratiam
facere in totum, & præsertim de corporali-
bus, nec illas commutare, sine consensu ipso-
rum omnium simul convocatorum, & eo
casu non ultra medietatem pœnæ remitte-
re, nec in domo propria sua super hujusmo-
di gratijs aliquid signare possint, sed ad ea-
rundem pœnarum executionem, postquam
de illarum incurfu constiterit, celeriter pro-
cedere.

8 Ad quarum etiam pœnarum præsertim
corporalium executionem, in eventum in
quem non mittantur executioni per ipsos
Conservatores à die delati criminis intra
quinque dies, quilibet alius iudex ordinarius,
& alias competens procedere possit.

9 Extraordinarios ad officium Extraordi-
nariatus exercendum nullatenus admit-
tant, nisi recepta ab eis cautione sub pœnâ
ipsis Conservatoribus beneficiâ, de officium
ipsium fideliter exercendo, & præmissa ob-
servando, ac de se ipsos representando pro
omni eo, quod in dicto eorum officio com-
mittere, vel omittere possent, ac dictis Ex-
traordinariis fidem adhibeant juxta formam
decreti aliâ à Conservatoribus editi, & non
aliter.

10 Cogant in super Extraordinarium mayo-
rem ad exercendum officium, etiam per
seipsum, & per Substitutum idoneum ab ip-

sis Conservationibus approbandum.

Atque iidem Extraordinarius major, &
ejus substitutus, ac minores Extraordinarij
cogere possint quoscunque, etiam per dete-
tionem personarum, ut permittant ponde-
rari carnes, & alia omnia, quæ sub eorum cu-
ra sint, & pretium denunciant, & recusantes
puniantur prima vice in duplum valoris rei
pœnes eos inventæ, quod si alia vice illud
idem admiserint, in duplum, & alia etiam
pœna corporali, arbitrio Conservatorum, &
nihilominus Extraordinarij, tam majores,
quàm minores, omnia Conservatoribus de-
nunciant, & res realiter inventas nullatenus
sibi retineant, sed ad ipsos Conservatores de-
ferre teneantur.

Et Baroncellus, ac alij Executores quaru-
cumque Curiarum eisdem Extraordinarijs ma-
joribus, in prædictis, & alijs eorum officium
concernentibus, obedire teneantur.

Magistri Viarum ad vias lateribus seu fi-
licibus sterendas, prout eis opus esse vide-
bitur, Dominos contiguarum domorum cu-
juscumque sint dignitatis, aut ipsi absentibus,
vel solvendo non existentibus, illorum In-
quillinos, juris remedijs opportunis, ac sub
eorum arbitrij pœnis, cogant.

Possint autem Inquillini retinere de pen-
sione solvenda ratam, ut supra, per eos sol-
vendam, non obstante obligatione Camera-
li, aut quacunque exceptione, quæ opponi pos-
set, & non obstantibus quibuscunque sequestris,
etiam anterioribus.

Curentque eisdem Urbis vias continuo, &
Plateas ad minus quater in anno, & hoc in
Martij, Junij, Septembris, & Decembris me-
sibus, ab immunditijs purgari.

Nullos actus, nullaque negotia, quæ alicu-
jus momenti fuerint, sine rogatu sui Notarij
expediant.

Reddent rationem Camere singulo quo-
que semestri, prout in litteris ad Cameræ
Tribunal spectantibus constitutum est.

Edant initio eorum officij edicta sub no-
mine Camerarij, & de pœnis in illis, arque
etiam in Statutis contentis nullam sine ejus-
dem Camerarij, aut saltem Clerici Præsi-
dentis mandato, gratiam facere possint.

In cæteris, tam quo ad appellationes ab
eorum sententijs, quàm quo ad reliqua om-
nia, servant omnino statuta de eorum officio
loquuntia.

Submagistri verò suas relationes, quas ra-
tiam periti facere solent, non nisi medio ju-
ramento faciant, & si quid dolo, vel fraude
egerint, perjurij, & alias pœnas arbitrio, Ca-
merarij, & Clerici Cameræ pro tempore
Præsidentis, incurrant, & ad interesse Parti-
bus condemnentur.

Consules artium quarumcumque obser-
vent earum Statuta legitime approbata, &
usu recepta. Nec reassumant causas, præser-
tim mercedem, ac miserabilium Personarum,
coram majoribus Magistratibus intro-
ductas.

Pppp z

22. Mi-

22 Minus impediunt, aut molestant aliquid modo Peritos, sive Aestimatores à Iudicibus electos, sub pœna privationis, & alijs arbitrio Superioris.

23 Notarij verò ipsorum Consulum taxam eis per Statuta præscriptam, & ubi aliqui ipsorum nullam minorem taxam habent, aliorum, qui illam habent, sequantur, & secundum illam exigant.

24 Assessores prædictorum Consulum, & aliorum Officialium Curiae Capitolinae salarium non habentes, caveant, non in causis minimis, id est à quinque scutis infra, quicquam pro eorum voto, seu consilio, & in alijs non ultra sportulas dicti statuti taxatas, percipiant.

25 Procurator Fisci Capitolini illud ipsum, in omnibus, & per omnia observent, quod Camera nostrae Apostolicae Procurator, quo ad ea scilicet capitula superius adnotata, quae ipsum etiam concernere, & sibi convenire possint.

De iurisdictione in Hebræos.

2 §. 7. **G**ubernator Urbis possit contra Hebræos in criminalibus causis procedere, etiam quod agatur inter ipsos Hebræos tantum.

2 In causis Cameralibus, seu ad Cameram quomodocunque spectantibus, aut ad Camerarium, etiam ratione pignorum, aut personarum Hebræorum Bancheriorum, aut ad Praesides, Camerarios, & Praesides possint contra eos procedere.

3 In causis furtivorum pignorum, quoad Hebræos Bancherios, sit locus praeventionis, inter Camerarium, & Gubernatorem.

4 Quoad Auditorem Camerae Hebræi sint illius iurisdictioni suppositi privativè quoad alios, ubi agitur de obligatione Camerali, præterquam in dependentibus à causis, & actis aliorum Tribunalium juxta suas facultates. In criminalibus autem possit idem Auditor Camerae contra eos procedere, prout in præteritum procedere consueverat.

5 Inter Vicarium, & Senatorem, in delictis in quibus Christiani sint aliquo modo participes, & sic quando adest mixtura delinquentium Christianorum, & Hebræorum, ex officio, non autem ad querelam locum habeat præventio, in alijs verò casibus servetur Constitutio fel. rec. Iulij Papæ III. prædecessoris nostri, disponens, quod quando agitur inter ipsos Hebræos, habeat Vicarius in eo iurisdictionem activè, & passivè, quando verò inter alios passivè tantum.

De Curia Sabellorum, & Turris Nonae.

ⁱ *Ad huc vide etiam Pij IV. constit. 58 §. 23 j. 61. lib. 2.*
§. 8. **I**udex Curiae de Sabellis gratuitè à Marefcallo deputetur, adeo ut neque Iudici dare, neque Marefcallo propter hoc accipere quicquam liceat, etiam mutui

vel alio nomine, aut quavis de causa, vel prætextu, sive ante sive post adeptum officium, etiam in vim, vel prætextu cuiuscunque indulti Apostolici, vel consuetudinis, quod, & quam per praesentes expresse revocamus, & improbamus, & ut supra omnino, servari mandamus.

Deputatio verò Iudicis fiat cum participatione, & approbatione Gubernatoris Urbis pro tempore, & fiat ad annum dumtaxat, quo finito, finitum sit etiam ejus Iudicis officium, nisi propter aliquam rationabilem causam prorogandum visum fuerit, quae tamen prorogatio alium annum nullo pacto excedat, & semel tantum fieri possit.

Antequam incipiat exercere officium caveat idoneis fidejussoribus de stando Syndicatu, & finito officio, etiam si nec querelatus, nec requisitus fuerit, offerat se Syndicatu coram Gubernatore Urbis praefato, ille verò quadraginta diebus Syndicatum absolvat, Iudicem prout jure faciendum erit, vel absolvat, vel condemnet, & puniat. Quod si intra dictorum dierum numerum non fecerit, Camerarius S. R. E. qui tunc erit, duos viros deputet, qui intra alios viginti dies hujusmodi Syndicatum peragant, lapsis autem dictis terminis pro absoluto habeantur.

Commentariensis, & Capitanei, necnon Executorum ejusdem Curiae munia, per idoneos, & fidos Ministros gerantur, & neque vendantur, neque locentur ullo modo, nec quicquam pro illis consequendis, aut exercendis, quovis nomine, & prætextu, solvatur, vel respondeatur, etiam vigore contractuum, aut locationum de præterito factarum, quae per praesentes nullae, & irritae intelligantur, & qui aliquid solverint, vel responderint, officio privati sint, & publice fultigentur.

Turris Nonae Iudex non se intromittat in causis summam decem scutorum excedentibus, nec in criminalibus, nisi levibus, & minimis.

Et dictus Iudex Turris Nonae coram Gubernatore praefato in fine cuiuslibet anni Syndicatu se offerre, & stare teneatur, prout de Iudice Curiae Sabellorum supra dictum est.

De Curia Ripae, & Ripettae.

§. 9. **R**ipettae Praefes, aut Iudex, non faciat aliquam compositionem, minusque solvere taciatur aliquam poenam quantumlibet minimam, sub quovis prætextu, nisi servatis servandis, ac prævio processu ac decreto, ut ex actis intelligi possit, an iuste poena soluta, vel compositio facta fuerit.

Neque Camerarius, neque Ripettae Praefes transmittant extra Urbem Commissarios ad mensurandum passus lignorum.

Ripae, & Ripettae Iudices, in fine officij coram Clerico Camerae ejusdem Ripae Praefide Syndicatu stare teneantur.

Nec

ⁱ *Ad huc vide etiam Pij IV. constit. 58 §. 23 j. 61. lib. 2.*

4 Nec Camerarius Ripæ ultra sex menses in ejus officio permanere, nec confirmari debeat.

5 Pro mala mensuratione lignorum nullus pœna pecuniaria, sed corporali velut tritum ictum funis, aut fustigationis, aut berlinæ, arbitrio Iudicis puniatur.

6 Camerarius Ripæ aliquas compositiones facere non possit, nisi præcedente legitimo processu, & decreto, & omnes compositiones in libro annotentur.

De Iudicibus criminalibus Urbis, & pertinentibus ad eos.

Ad hac vide etiam Pauli III. cons. 44. §. 3. seg. fol. 683. lib. 1. Pij IV. cons. 43. fol. 18. & Sixti V. cons. 93. fol. 65. lib. 2. Clem. VIII. cons. 8. fol. 1. lib. 2.

§. 10. Iudices criminales Urbis, seu Locumtenentes, & eorum substituti quibus certum à Nobis salarium est constitutum, illo contenti, nihil prorsus, aut pecuniæ, aut alterius cuiuscunque rei etiam minimæ quantitatis à quoquam, etiam sponte dante accipiant, neque pro sportulis, seu propinis sententiarum, vel pro decretis, absolutionibus, aut relaxationibus quibuscunque in quibuscunque causis, etiam delegatis, & commissariis, neque quovis alio modo, titulo, vel nomine, etiam muneris, vel regaliorum, quamvis esculentum, vel poculentum, etiam in casibus aliquo de jure, vel quacunque constitutione permixtis, sub privationis officij, & inhabilitatis in posterum ad quodlibet iudicandi munus, & aliis nostris, & Successorum nostrorum arbitrio intelligendis pœnis.

2 Camerarius, Thesaurarius, & Præsides Camerae, excepto Præsides Riparum, item Hospitalium, Confraternitatum, ac aliorum locorum piorum, seu Collegiorum Rectores, & alij quicunque habentes in Urbe jurisdictionem criminalem, & facultatem Iudices deputandi, non deputent in criminalibus causis alios Iudices, quam aliquem ex ordinariis sibi benevisum, qui nullas debeat recipere sportulas, ut supra sancitum est, & in describendis actis, atque processu, utatur proprio sui Tribunalis Notario, nisi Notarius Deputandus habeat officium titulo oneroso, & jus scribendi etiam in criminalibus, quo casu ipse deserviat in dictis causis, etiam apud Iudices deputatos.

3 Nullus autem Iudicum in causis criminalibus procedat, vel sententiam ferat, nisi Procuratore Fiscali, vel Commissario Camerae respectivè, in omnibus actis, in quibus de jure citari debent, legitime citatis.

4 Minusque transmittantur extra Urbem Monitoria, nec aliquod iudicium, ad Fiscum, vel Commissarij Camerae respectivè instantiam, introducat sine Procuratoris Fisci vel Commissarij Camerae licentia.

5 Nec quisquam capiatur sine indicis ad instantiam cuiuscunque Instigatoris, nisi in causis gravibus arbitrio Iudicis, & tunc non nisi data cautione per Instigatorem de reficiendo damna, expensas, & interese, nec non etiam (si ita Iudici visum fue-

rit) de se representando.

6 Nec concedant Iudices in causis Criminalibus significationes aliquas, nisi in causis coram se, vel in suo Tribunali, & aliter datæ non observentur.

7 Pariter non relaxent monitoria Criminalia pro contraventione inhibitionis obtentæ in causa Civili, sed agatur pro ea civiliter coram Iudice, qui dedit inhibitionem, nisi forte contraveniendo fuerit vis aliqua illata, vel injuria realis, aut verbalis in pretium inhibitionis, & Iudicis contemptum.

8 Contra Reum absentem, & contumacem pro delicto, quilibet Iudex competens procedere valeat, nec alter alterius processum impediatur.

9 Non transmittantur contra Reos absentes Citationes, aut Monitoria ad informandam Curiam sub pecuniaria multa, quando Iudex habet in processu probationes, vel indicia contra illos sufficientia ad transmittendum Monitorium, sive Inquisitionem, aut Citationem super delicto.

10 Nec committentur unquam in Monitoriis pœna corporales majores pœna delicti, pro quo monitorio fit.

11 Item inquisito Reo non fiat inventarium illius bonorum, nisi agatur de delicto pro quo veniat imponenda pœna capitalis, vel confiscationis bonorum, aut alia notabilis pœna.

12 Et quando inventarium conficiendum fuerit, non describatur Inventarium hujusmodi in registro, sed tantum moderata merces pro qualitate rei à Notario accipiat.

13 Et casu, quo propter Rei contumaciam Inventarium fieri contingat, non nisi unicum fiat.

14 Relaxatus ab uno Iudice, non possit ab alio pro eadem causa carcerari.

15 Similiter pro pugnis, & verbis altercationis, & injuriis in rixa, & ex accidenti inter viles Personas prolatis, aut pro quavis alia simplici rixa, minisque, etiam in fragranti reperi, non carcerentur, nisi prius ducti ad præsentiam Iudicis sub pœna privationis, & aliis arbitrio sui Iudicis. Et si relaxandi erunt, gratis ubique relaxentur.

16 Querelæ Dominorum contra Famulos, vel operarios, qui jam Dominos ex causa mercedis convenerunt, non recipiantur nisi facto deposito, vel data cautione in forma depositi. Iudicis arbitrio, & non nisi in eo Tribunali, in quo causa mercedis pendet; si jurisdictionem habeat Criminalem.

17 Captus ab incompetenti Iudice, vel ab eo qui non processit, remittatur ad eum qui processit, sed captus ab eo qui processum formaverat, non remittatur, etiam quod ab alio fuisset in procedendo, vel in contumaciam condemnando, præventum; quinimo processus omnes, & informationes transmittantur ad illum qui fuit diligentior in captura.

18 Quod

18 Quod si ex pluribus delicti Confortibus quilibet aliquem habeat carceratum, remittantur omnes ad eum, qui habet principalem in manibus.

19 Curent autem Iudices quicunque ne Rei detineantur in secretis ultra triduum, antequam examinentur, nisi causae natura aliud suadeat.

20 Et tam Reos, quam Testes interrogent, de scriptis & extensis à Notario integrè verbis omnibus interrogatorij, rejecto profusis, & sublato abusu illo scribendi, ad opportunam Domini interrogationem, vel interrogatus respondit, aut subdicens interrogatus, aut simili, quem tanquam perniciosum & uti suggestivarum interrogationum velamentum, & fraudibus plenum, damnamus.

21 Responsiones similiter Reorum, & Testium integrè de verbo ad verbum, prout ex eorum ore profluunt, etiam quod contra Fiscum sint, non diminutè, nec per relationem, & in externae nationis hominibus adhibito Scriba vel Interprete illius linguae petito, fideliter scribi faciant.

22 Nec ullo pacto Iudicibus liceat, vel Notariis, Testes, quos ipsi verisimiliter informatos crediderunt, citatos, seu vocatos, extrajudicialiter cum juramento vel sine eo interrogare, & non scriptis eorum responsionibus dimittere, forsitan ex eo quod contra Fiscum deponant, & pro Reo, sed omnino praevis juramento de veritate dicenda, eorum examen recipiatur, & in scriptis redigatur, dummodo non adsit vehemens suspicio subordinationis.

23 Reorum recognitiones non fiant nisi Iudice praesente, & coram pluribus, nec ullo pacto Reus antea ipsi Testi ostendatur.

24 Testes pro informatione Curiae non nisi in gravioribus carcerentur, & tunc pro relaxatione nihil penitus solvant, nec etiam pro alimentis, quae vel Instigator, si adest, solvere debeat, vel Fiscus.

25 Captum pro uno crimine, super aliis, de quibus indicia non habent, interrogare nullo modo praesumant, sed in hoc & aliis omnibus occurrentibus, Iuris communis dispositionem Iudices servare teneantur.

26 Et in quocunque crimine, quantumvis gravissimo, Reos, antequam torturae subjiciant, etiam non petentes, admittant ad purgandum indicia, data eis indiciorum copia, pro ea tantum parte processus, quam ipsi petierint, in forma boni extractus & non registri, cum expressione nominum Testium, & competenti termino ad faciendas defensiones, & eo pendente, detur commoditas Carceratis liberè loquendi cum eorum Advocatis & Procuratoribus, etiam semotis Arbitris, nisi tamen qualitas causae aliud necessarium suadeat, dicta copia indiciorum detur pauperibus gratis, vel ostendantur originalia Advocato & Procuratori Pauperum similiter gratis, & absque ulla impensa.

Neque cogantur Rei declarare se habere Testes curiae pro ritè & rectè examinatis & quatenus voluerint illos sic habere, praeter absentes, & mortuos, & salvis exceptionibus contra personas & dicta Testium, salvoque jure illos repetendi, talis protestatio admittatur, minimeque rejiciatur.

Actestes, contra Reum repetendi, prius examinentur super interrogatorij pro ejus parte datis, deinde super eorum depositionibus repetantur.

Ac Iudices, Auditores, seu Locumtenentes Gubernatoris Urbis, seu alterius cujuscunque Magistratus, habentis facultates procedendi praeter aut contra formam Iuris vel Statutorum, non utantur dictis facultatibus nisi praevis decreto dicti Gubernatoris, vel Magistratus, concedente sibi facultatem sic procedendi in illa causa.

Tormento Vigiliae Iudices non utantur, nisi in delictis atrocissimis, & in quibus etiam urgentissima praecedant indicia, & tunc non nisi de voto Congregationis illius Tribunalis, in quo proceditur contra Reum, nec nunquam Reus subjiciatur huic tormento Vigiliae eodem die, quo alio genere tormentorum fuit tortus, minusque Reus, qui tormento funis semel atque iterum tortus fuit. Nec quisquam in hoc tormento vigiliae positus detineatur brachiis extensis ad modum torturae, ne ultra Vigiliae tormentum patiatur etiam tormentum funis, sed in omnibus modis adhibeatur, quo vel innocentiae Reus, vel supplicio reservetur, & Iudices tam in hoc quam in aliis tormentis ipsi assidue continueque assistant omnino, nec eorum loco Notarium, vel Substitutum Fiscalem dimittant.

Nec in tormento funis quemquam ultra horam pro qualibet vice detineant.

Insuper abstineant omnino à verbis, & factis injuriis in Reos, ac Testes.

In sententiis, & condemnationibus Reorum absentium, & contumacium, Iudices expriment penes certas, neque se referant ad Jus commune, Statuta, Constitutiones vel Edicta.

Reis in contumaciam condemnatis, & captis ante executionem sententiae, detur copia processus, si petatur, & actorum, etiam quod non fuerint admissi ad novas defensiones.

Nec ullus inquisitus, sive carceratus, sive non carceratus, non solum à Notario juxta constitutionem nuper à Nobis de Anno 1608. editam innovamus & illibatam esse volumus, sed nec etiam à Iudicibus, seu aliis quibuscunque Officialibus cogatur directè vel indirectè processus cassare, absolutionem seu abolitionem petere.

Similiter Iudices, Fiscales, aut Notarii nullo modo cogant, vel inducant directè vel indirectè, Reos ad compositionem. Ideo studeant Iudices celerrimè causarum expeditioni, ne Rei diutius radio Carceris, vel laboribus & expensis fatigari, com-

componere & se redimere cogantur.

27 Studeant similiter omnes Iudices, & Officiales quorumcunque Tribunalium generaliter dilationes in favorem Fisci abbreviare, ne Res diutius laboribus, & expensis fatigantur, nec differant expeditiones causarum inter Privatos pendendum, licet Procurator Fisci protestetur causam non expediri, nisi ipso citato pro ejus interesse, nisi de eo incontinenti saltem summarie doceat.

38 Obligationes, & satisfactiones quaecunque de non offendendo vel se representando, aboleri vel cessari nequeant, nisi citato Fisco, vel Commissario Camerae respective, & aliter casus habeantur pro non callis, nisi quando cautio de non offendendo cassatur ob pacem sequutam, & consensum praestitum cassationi.

29 Et in quibus casibus Officiales aut Executores habent aliquam partem penarum, si ex gratia poenae moderatio fiat, etiam post executionem, tamen non recipiant, nisi partem ejus, quod juxta gratiae tenorem persolvitur.

40 Inhaerendo constitutionibus fel. rec. Pii IV. incip. Cum alias per specialem, & Cupientes pro injuncta, & Sixti Quinti incip. Ad Romanum Pontificem pertinet non modo, & Clemens VIII. incip. Inter ceteras animi nostri, praedecessorum nostrorum, ac illas ampliando, Omnes, & quascunque poenas, multas, compositiones, & confiscationes a Reis, vel Delinquentibus, malefactorum, vel quavis fraudum, & contraventionum quorumcunque, vel alia quavis occasione per quemcunque Judicem, quavis dignitate, quantumvis speciali nota dignum fulgentem, Magistratum seu Tribunal Urbis, etiam S. R. E. Camerarium, Gubernatorem, Auditorem Camerae, Vicarium, Seriatorem, Annorum praefectum, Praesides, eorumque Locatentes, Auditores & Iudices, aliosque Camerae Urbis Ministros quacunque dignitate fulgentes, & quovis titulo, & nomine, criminum vel quasi cognitionem in Urbe habentes, vel quoquo modo exercentes, exigendas, siue ex bonorum mobilium, vel immobilium praedictorum Reorum, vel Delinquentium venditione, vel subhaftatione redigendas, cujuscunque etiam minime quantitas, penes Camerae nostrae Depositarium pro tempore existentem, & non alium, integre, & absque ulla diminutione deponi debere praecipimus.

41 Nec quisquam ex Iudicibus, Magistratibus, aut Officialibus praefatis, minus etiam Fisci Procurator, Camerae Commissarius, aut quivis alius, dictarum penarum, multarum, compositionum, confiscationum, pecuniarum, aut bonorum participationem quovis modo, vel titulo habens, audeat, vel praesumat sibi propria auctoritate partem aliquam etiam minimam retinere, nec aliter recipere, quam de manibus De-

positari praedicti, praevio dictorum Magistratum mandato, Fisci Procuratoris, & in causis in quibus Commissarius Camerae intervenire solet, ipsius Commissarii manu subscripto, causam propter quam solvit, quantitatem, & personam, cui solvitur, explicitè expressam continente, sub poena privationis officii, & inhabilitatis ad alia, solutionesque aliter quam ut supra factae, tanquam indebitè extortae, restitui, atque ad earum restitutionem quilibet praedictorum ab eodem Commissario Camerae cogi omnino, & cum effectu debeat. Et nihilominus Depositarii aliter quam cum praedicto mandato, ut supra subscripto, solventis, de suo erogasse censentur, & in reddendis rationibus id ei minime computari debeat.

De Iudiciis in causis Civilibus.

§. II. Nullis Iudicum audeat superfluo-
ria, dilationes, aut Non grave-
tur cuiquam adversus mandata ab aliis Iudicibus aut in aliis Tribunalibus relaxata concedere, & concessa sint nulla, neque serventur a Iudicibus, qui mandata relaxant, salvis tamen inhibitionibus, quae vigore appellationum, seu commissionum, aut in vim reasumptionis causae, aut susceptionis censurarum, seu terminum ab Auditore Camerae conceduntur, & salvis etiam Chartis dotalibus.

Minus etiam Iudices apponere possint in mandatis illam clausulam, videlicet Exequatur per Executores nostros, sub poena nullitatis, vel simili.

Expediant causas a quinque scitis infra summarie, manu regia, & sine scriptis, Partibus tantum oretenus auditis, nisi aliter ipsis Iudicibus ex rationabili causa visum fuerit, quam Turtis Nonae, Sabellorum, Ripae, & ripetae Iudices, & Consules Artium exprimere in actis teneantur.

Causas autem summam scutorum vadeim monetae non excedentes, & coram competentibus Iudicibus vertentes, nullus prorsus Iudex aut Magistratus reassumere possit.

Similiter causas ejusculcunque Collegii, Societatis, Confraternitatis, Archiconfraternitatis, Hospitalis, Ordinis, seu Religionis Loci pii, Artis, aut Personae habentis ex privilegio proprium, & specialem Iudicem non reassumentur, postquam eorum Officiales, vel Procuratores, aut personae privilegiae consenserint in jurisdictionem alterius Iudicis ordinarii alias competentis, ne tamen praesidio facultatum, & jurisdictionis Auditoris Camerae, necnon Tribunalis ipsius Camerae Apostolicae, & Cameralium.

Et causae Mercedis ad effectum faciendi depositum, illae tantum intelligantur, in quibus agitur de diutina, vel menstrua mercede, siue salario.

Non attendant nullitates, nisi ex defectu citationis, jurisdictionis, aut mandati

Ad hanc
de etiam
P. IV.
conf. 58.
§. 14. fol.
30. & con-
f. 11. lib.
2. §. 11. ac
Pii V. conf.
27. fol.
20. lib. 2.

2

2

4

5

6

7

sed

8 sed ad expeditionem causae procedant.

Non relaxent Arresta contra Debitores nisi precedente mandato relaxato servatis servandis, aliter relaxata sint nullius roboris, & momenti.

9 Pro debito summam septem aureorum ad rationem juliorum duodecim pro quolibet aureo, non excedente, nemo carcerari possit nisi debitum habeat annexum crimen.

10 Neque in dicta summa comprehendantur expensae mandati, neque fiat cumulatio summarum, vel debitorum ad effectum carcerandi.

11 Nec concedant Inhibitiones, significationes, aut non gravetur in vim cuiuscunque Commissionis pro dilatione, vel alternativa obtinenda impetrata cum clausula, 'Servata forma Motus proprii, delato bireto viridi, & non aliter. Et nihilominus quaecunque Inhibitiones, & non gravetur, aliter quam, ut supra, concessa non suffragentur, & fiat nullius roboris, & momenti, eisque non obstantibus executio qualibet realis, & personalis contra Debitores sine bireto viridi repetos fieri possit, & valeat.

12 Nec quisquam Iudex, aut Magistratus, praeter Auditorem Camerae, audeat directe vel indirecte sub quovis praetextu concedere terminum, sive dilationem triginta dierum Debitorebus.

13 Possit autem quilibet Iudex, cui causae restitutionis in integrum, nullitatis, & attentatorum fuerint commissae, absque speciali commissione terminum praefigere ad docendum de causis restitutionis, sive de ipsis nullitatibus, vel attentatis, & eo lapsa, nihilque quod relevet, docto, ad negotii principalis expeditionem devenire.

14 Possit etiam quisque Iudex in quibuscunque causis eorum eo introductis, vel introducendis, omnes terminos substantiales absque alia speciali commissione reiterare.

15 Mandata de manutenendo in possessorio summarissimo nullus Iudicum det, nisi per viam decreti, non autem cedulae, nec quicquam sportularum, aut propinae pro eis, etiam a sponte dantibus accipiantur.

16 Mandata suspicionis fugae, non citato Debitore in Urbe, non concedantur, nisi constituto in actis summarie de credito liquido, ac de suspicionis fugae, saltem per iuramentum Creditoris, & quod ipsi Creditori non sit cautum per alios Correes, vel Fidejussores, & tunc etiam non relaxentur, nisi deducendo Debitorem ad praesentiam Iudicis, non autem ad Carceres, & Iudex ipse Debitore ducto audito, prout ipsi videbitur, provideat. Expensas autem mandati, & capitationis Creditor ipse absque ulla repetitione solvat. Et si Creditor aliter huiusmodi mandatum extorserit, arbitrio Iudicis puniatur, & Notarii in concessione huiusmodi mandatorum suspicionis fugae, aut sequestrorum nullo pacto possint Creditores

cogere ad solvendam, vel deponendam mercedem mandati executivi.

Mandata suspicionis fugae non subscriptantur, nisi visis a Iudice iuribus, & a Iudicibus non subscripta executioni nequaquam mandentur.

Juramentum calumniae non admittant Iudices, nisi praestitum juxta formam a Nobis infra Notariis in illius receptione praescriptam.

Pro perjurio autem in dicto juramento calumniae commissio, non facile Iudices criminaliter procedant, neque in alio Tribunali, quam ubi perjurium commissum praetenditur, & tunc non retardato iudicio civili.

Juramenta vero litis decisiva coram Iudice suscipiantur & non aliter, nisi Iudex aliud arbitratus fuerit ex causa infirmitatis, vel alterius legitimi impedimenti Litigantium.

Causae discussionum inter Creditores, & Haeredes Defuncti, seu alterius Debitoris, de cuius bonis inter ipsos Creditores agitur, intra tres menses quoad praesentes, quoad absentes vero citra montes, juxta sex, ultra autem intra novem menses expediantur. Et nullo modo nisi ex magna causa, ut supra diximus, instantia praedicta prorogentur. Et a die obitus Debitoris intra duos menses Haeredes praesentes, absentes autem citra montes intra quatuor, ultra vero montes intra sex, Inventarium conficere, & an velint hereditatem adire, deliberare teneantur. Et interim Iudices, coram quibus causas discussionis huiusmodi pendere contigerit, bona ipsius Debitoris, vel defuncti, vel decocti Creditoribus habentibus sua credita liquida, recepta idonea cautione de restituendo habentibus priora, & potiora, & de contribuendo habentibus aequalia jura, consignari mandent, & faciant.

Et quia jam a fel. rec. Pio Papa V. praedecessore nostro constitutum est, ut in causis discussionum Miserales personae aliis anterioribus Creditoribus pro summa scutorum quinquaginta praefertantur, Volumus, & declaramus id habere locum etiam cum dictae Miserales personae sunt in majori summa creditrices, ut nihilominus pro dicta summa scutorum quinquaginta dumtaxat, aliis etiam anterioribus in omni iudicio juxta dictam constitutionem praefertantur.

Et dictarum Miserales personarum causa, ad instantiam Creditorum, coram quibuscunque Iudicibus ordinariis competentibus introduci, & ab aliis terminari possint.

Pro sigillo Iudices ordinarii in quibuscunque causis, & expeditionibus (his tantum exceptis, quae taxam requirunt) non nisi julium unum recipiant.

Communia iudicium omnium, tam civilium,
quam criminalium.

Pontificatus nostri, & est sub data anni mil-
lesimi quingentesimi septuagesimiquarti,
nonis Novembris, Pontificatus sui anno
tertio, cujus tenor hic pro expresso de verbo
ad verbum habeatur.

De Sportulis, seu Propinâ.

1. §. 12. Nullus Iudicum, sive ordinario-
rum sive delegatorum quantæ-
cumque dignitatis, & auctoritatis, etiam spe-
ciali nota dignus, domi suæ familiariter reti-
neat Advocatum aliquem, vel Procurato-
rem, etiam Consanguineos, aut suæ Curie
Notarium.

2. Similiter nullus Iudicum sive ordinarius,
sive delegatus suadendo, vel rogando, mi-
nus etiam commendando, vel alias quomo-
dolibet directè, vel indirectè se immisceat
in proponendis Advocatis, Procuratoribus,
vel Sollicitatoribus in causis jam coram eis
quàm coram aliis pendentibus.

3. Ipsi autem Iudices ordinarii quicumque
tam civiles, quàm criminales, abstineant
omnino à Procuratoris, vel Advocati mu-
nere tam publicè, quàm secretè exercendo.

4. Ad hæc Iudices omnes, item Auditores
Subauditores, Locatenentes, & Substituti,
seu alio quocumque nomine nuncupati,
tam in causis civilibus, quàm criminalibus
& mixtis, à Partibus coram se litigantibus,
sive sint Actores, Accusatores, Quærelan-
tes, aut Instigatores, sive etiam Rei con-
venti, inquisiti, vel quærelati, nihil prorsus
muneris, aut doni, neque sub alio quo-
cumque titulo, nomine, vel prætextu, quan-
tumlibet minimum, accipiant, sub penis
nostro, & Successorum nostrorum arbitrio
infigendis.

5. Iudices quicumque tam civiles, quàm
criminales, tam ordinarii, quàm delegati,
etiam in causis in officio Archiepiscopi Prælati
Romanæ Curie commissis, sententias, prout
in cedula, ferre, & terminos pro servatis
habere soliti, dictarum sententiarum cedu-
las subscribere, & publicare, necnon termi-
nos pro servatis habitos intra decem dies
omnino à die habiti termini pro servato,
& non ultra declarare possint, & debeant,
exceptis Rotæ Auditoribus, qui in hoc eo-
rum facultatibus utantur.

6. Nec citationes, in quorum terminos pro-
nunciare, vel quorum terminos pro servatis
habere contingerit, penes se ipsos retine-
re possint, sed penes Notarios dimittant,
alioqui sententia, & termini ipsi, lapsis di-
ctis decem diebus, pro nullis, & circumdu-
ctis habeantur.

7. A Litigantibus Iudices, & eorum usque
ad secundum gradum Cognati, & Affines,
eorumque Familiæ, neque mutuum, ne-
que fideiussiones, nec alias similes obliga-
tiones recipiant.

8. Similiter à Baroncellis, & quibuscvis aliis
Executoribus, etiam suorum Curiarum parti-
cularibus, etiam sponte dantibus sub quovis
prætextu, nihil prorsus recipere possint.

9. Innovamus Constitutionem fel. rec. Gre-
gorii Papæ XIII. Prædecessoris nostri, de datis,
& promissis propter gratiam, vel iusti-
tiam consequendam, quæ incipit, Ab ipso

§. 13. Nullus iudicum ordinariarum Ur-
bis, & Romanæ Curie, cujuscum-
que dignitatis, etiam speciali nota dignus, in
causis civilibus ordinariis ratione Sportula-
rum, sive Propinarum aliquid prorsus acci-
piat, etiam à sponte dare volentibus.

In commissariis autem pariter civilibus,
ubi de summa scutorum vigintiquinque agi-
tur, & infra, nihil prorsus, à vigintiquinque
supra usque ad centum inclusivè, scuta tria,
à centum usque ad ducentum, scuta sex à du-
centum usque ad quancumque summam,
scuta decem, & non ultra.

Pro quacumque sententia declaratoria ob
non partitionem monitorii in contuma-
ciam, non ultra Julios septem cum dimidio.

Pro declaratoria in vim literarum, aut
aliàs habente vim diffinitivæ, si summa sit
certa, accipiant juxta taxam prædictam, si
verò incerta: sed agatur ad ipsarum litera-
rum executionem, accipiant juxta causæ, &
Personæ qualitatem, dummodo non ultra
quinque aureos.

Pro quacumque interlocutoria, sive de-
creto ante sententiam diffinitivam, nihil
omnino.

Similiter, & pro decreto mandati de
manutenendo, item decreto moderationis
inhibitionis, & multo magis pro decreto ta-
xationis expensarum, nihil omnino recipia-
tur.

Pro decreto super contractibus Mino-
rum, mulierum, aut rerum Ecclesiæ, &
Piorum locorum in domo ipsorum Judi-
cum interponendo, non ultra Julios quin-
que, extra domum verò, non ultra Julios
decem.

Quæ Decreta non nisi à Governatore,
Auditor Camera, Vicario, & Senatore,
eorumque Iudicibus, ac Iudice Burgi in
Burgo, & Advocato Pauperum dumtaxat,
& à nullo alio interponantur, & à Pau-
peribus nihil recipiant.

Facultates autem interponendi decreta
quibuscvis aliis Personis, & Iudicibus in Ur-
be hæcenus concessæ, pro cassis, & annul-
latis haberi volumus, prout illas omnino
cassamus, & annullamus.

Capitaneus autem appellationis Curie
Capitolii recipiat Sportulas juxta taxam ei
constitutam ab Urbis Statutis, non tamen
in casibus sibi hac constitutione interdi-
ctis.

At prædictas Sportulas, sive propinas,
ut supra, taxatas Iudicibus, non nisi de
manibus Notarii causæ, & sententia prius
ab ipsis subscripta, accipere ullo modo li-
ceat.

Q999

Debe-

12 Debeantque propterea Notarii librum habere, in quo dictas portulas, seu proprias notent, cum pro Judicibus deponuntur, ubi, dum postea lata sententia Judici persolvuntur, ipse Judex manu propria notato deposito subscribat se illam recepisse. Quae sic ut supra Judici data deinceps inter expensas lites taxandas, ac reficiendas omnino ponatur, & Victori reficiatur, usu quocumque contrario non obstante.

De Commissariis.

1 §. 14. **Q**uicumque Commissarii, & Subcommissarii, tam ad instantiam Fisci nostri, quam etiam particularium Personarum à Nobis, aut à Successoribus nostris Romanis Pontificibus, vel alimae Urbis nostrae Gubernatore, Camerae Apostolicae Auditore, Vicario, Senatore, & aliis quibuscumque Judicibus ordinariis, seu delegatis, ad diversa loca missi, ad sumendas informationes, formandos processus, & alia necessaria gerenda, necnon, omnes, & singuli Notarii secundum effectus praedictos assumpti, teneantur omnia, & singula dicta per eos scripta, & recepta, processus, Testium dicta originalia, & authentica, cum primum ad Urbem redierint, vel Commissio finita fuerit, omni mora postposita, penes acta Notarii, ubi ipsa causa specialis pender, vel pendere speratur, aut si id dubium sit, apud eum Judicem, quem Procurator Fiscalis noster elegerit, exhibeant, deponant, & dimittant, sub amissionis integritatis eorum propterea debendi salarii, ac etiam ducentorum ducatorum Camerae Apostolicae applicandorum poena.

2 Ne autem propterea Notarii, & Scribe praedicti laborum suorum iacturam faciant, mandamus, ut si Pars certa, & manifesta fuerit, ad cujus instantiam talis processus sit formatus, contra eam pro condigna Notarii satisfactione Judices ipsi summarie & executive procedant, prout in causis mercedum, & depositorum Gubernator procedere consuevit. Si autem nulla sit Pars, sed solus Fiscus noster ex officio inquirat & procedat, tunc de primis, quae ex causa huiusmodi proveniunt, emolumentis eidem Notario, celeriter, & sine fraude Judices causae satisfieri mandent, & faciant cum effectu.

3 Necnon Commissarii praedicti ad bona quaecumque, tam mobilia, quam immobilia, & semoventia ubicumque existentia, quarumcumque Personarum pro tempore delinquentium, & quorumcumque excessuum seu delictorum praetextu, quae Judices ipsi, coram quibus causae huiusmodi pender contigerit, Camerae, seu Fiscus nostro applicanda esse putaverit, capienda, & apprehendenda, deputati, seu deputandi, se de bonis ipsis non amplius intromittere nec ex eis quicquam etiam ratione viatici seu alia quavis ratione, vel causa, sibi reti-

nere ullatenus possint, aut debeant, sed causis, & processibus huiusmodi coram Judicibus illis, coram quibus illae prius pendebant terminandis, finiendis, remanentibus, ipsi Commissarii in informationibus, & processibus in similibus fieri solitis rite formandis dumtaxat versari, ac fideliter, & ordinate, omneque cessante strepitu, & confusione, bona ipsa ut decet, in inventarium redigere, & adnotare, ac illa sic redacta, & adnotata, Thesaurario, seu Depositario Camerae praedictae in Provincia, sive ejus Vicethesaurario, aut Vicedepositorio in illa Civitate, vel loco deputato, realiter, & cum effectu dare, tradere, & consignare teneantur. Volumus autem, quod de bonis sic annotatis, & consignatis, eisdem Commissariis de eorum viaticis, juxta formam, & ordinem à Judicibus, à quibus dicti Commissarii transmissi fuerint, praescriptum, satisfieri à Depositario possit, & debeat.

Commissarii vero ad spolia, decimas, subsidia, vel alia regalia, aut credita, Camerae, vel Fiscalia exigenda, sive recuperanda non nisi idonei, & probatae vitae, nullum habentes in ea interesse, constituantur, qui etiam jurejurando, ac idoneis cautionibus de eorum officio, fideliter, & diligenter exercendo altringantur, Serventurque quo ad eos in omnibus decreta Congregationis Bono Regimini Communitatum status Ecclesiastici propositae, & Edicta Cameralia, quae per praesentes approbamus, & innovamus.

De Advocatis Pauperum, & Fisci.

1 §. 15. **A**dvocatus Pauperum sollicitè studeat, ne Carcerati, in aliquo tam à Judicibus, quam etiam ab Executoribus, & Carcerum Custodibus graventur, & propterea non absit unquam in visitationibus Carcerum, tam publicis, quam privatis. Et Procuratores Pauperum, ac illorum Substitutos, & etiam Carcerum Visitatorem singulis hebdomadis una vice ad se evocet, & de omnibus Carceratis, praesertim iis, qui in secretis detinentur, diligenter se informet. Et si ipsos Procuratores, vel Substitutos, & visitatorem negligentes invenerit, Visitatoribus Carcerum denunciet, atque ut de aliis provideatur inllet, & cum ratione sui officii gratis Pauperes defendere, & illis patrocinari debeat, nihil profus ab illis accipiat. Et ut facilius Pauperibus operam suam impendere valeat, Visitator Carcerum quolibet die ad eum accedere, & alia, quae illi hac Constitutione injuncta sunt, facere teneatur.

2 Non possit Advocatus praefatus contra Reos ad offensam, etiam si causa extra carceres agatur, patrocinando, aut alais quomodolibet sub quovis praetextu intervenire, nec, exceptis Pauperibus, pro ullo alio, qui contraxerit, aut litiget cum Camera patrocinetur.

Fisci

Vide etiam d. cons. 58. Fu IV fol. 80. lib. 2.

3 **F**ilici Advocatus in omnibus causis criminalibus, & aliis Fiscum tangentibus, ubi articuli Juris emerferint, interveniat, & Procurator Filici ipsum super hoc omnino requirere teneatur, & in eis absque ullo premio patrocinetur. Possit tamen ab Instigatoribus propriam injuriam, vel interesse prosecutionibus, si quid sponte dare voluerint, illud percipere. Idemque in omnibus visitationibus Carcerum adesse teneatur, nec Reorum, etiam extra Carceres existentium, defensionem assumat, sed pro veritate, & iustitia causam Filici tueatur.

De Pauperum Procuratoribus.

1 **§. 16. P**rocuratores Pauperum, ac ipsorum Substituti singulos quoque die carceres visitare, & nomina omnium, qui ad illos ducuntur, ad Judicium, de quorum mandato, ac etiam causas eorum detentionis, & diem, cum in liberiori carcere, seu ad largam ponuntur, & an ante, vel post prandium live cenam, annotare teneantur & similiter pecunias, & alias quasvis res, quas invenerint repertas fuisse penes ipsos carceratos, & deinde omnia ad notitiam dicti Advocati Pauperum deducant, ad quem etiam quod ab ipso minime requisiti fuerint, semel in hebdomada, & interim toties quoties Carceratis opus erit accedant.

2 Nihil omnino accipiant non solum à Pauperibus, sed nec etiam ab aliis carceratis, etiam quod divites sint.

3 Non possint aliquo modo dicti Procuratores, & Substituti contra Reos ad offensam, etiam si extra Carceres ipsorum Reorum causa agatur, patrocinando, vel alias quomodolibet sub quovis pretextu intervenire.

De Filici Procuratore, & Substituto.

1 **§. 17. I**n omnibus causis criminalibus quorumcumque Judicium, & Tribunalium, etiam Ripæ, Ripetæ, & aliorum omnium, unus tantum sit Filici Procurator generalium à Nobis, & Successoribus nostris scilicet deputatus, quo citato, vocato, & audito, & non aliter, possit earum expeditione, compositionem, seu quodcumque aliud decretum procedi, & exceptis duntaxat causis fori Capitolini, & iis, in quibus pro Filico intervenire solet Camera commissarius.

2 Qui Filici Procurator in primis prospiciat, ut quemadmodum in admissione ad ejus officium in Camera juramentum præstat de illud rectè, ac fideliter administrando, ita deinde taliter in illius prosecutione se gerat, ut promissis respondeat, nec ullam causam promoveat, quam calumniosam esse cognoverit, & cum primum de calumnia lite cœpta, vel de Rei innocentia constiterit, ab illa desistat, etiam non expetita sententia.

Cumque ratione sui officii cogatur ad introducendas causas, in quibus de interesse Filici agitur, nihil omnino ab Instigatoribus accipiat pro decreto, vel subscriptione cujuscunque Monitorii, etiam ad personam vel alia quacunque causarum introductione.

4 In prosecutione verò causarum, tam ipse, quam Substituti ipsius, non nisi moderate pro labore per eum, live ejus Substitutum; ad utilitatem, & commodum eorundem Instigatorum subeundo, nihil verò accipiat à Reis sub quovis pretextu, & præsertim ab iis, qui obtinuerint sententiam absolutoriam, à qua ipse Procurator appellare noluerit, nec etiam pro appositione manus in mandatis de relaxando.

5 Similiter, & Substituti ipsius, pro inventariis, callationibus processuum, citationibus, informationibus, aut alio quocunque pretextu, titulo, vel causa, nihil prorsus à Reis live in carceribus, live extra eos constitutis, aut pecuniæ, aut muneris, etiam esculentum, aut proculentum, & à Jure, vel Constitutionibus permissum, accipiant, sub pena infamiae, privationis officii, inhabilitatis in posterum, & aliis etiam Nostro & Successorum nostrorum arbitrio.

6 Quoad expensas contumaciales, vel quæ alias à Reo reficiuntur, si Instigator aderit, live apertus, live secretus, qui ipsas fecerit, ipsi Instigatori Procurator Fiscalis, cui ratione condemnationis solvenda veniunt, restituat. Ubi verò nullus adfuerit Instigator, satisfactis prius de illis Notariis pro mercede laborum suorum, residuum dictarum expensarum, cum non sit justum, Reum ex contumacia sua commodum consequi, eidem Procuratori Filici solvatur.

7 Reos ipsi Filici Procurator, aut ejus Substituti non interrogent, neque Testes examinent, nisi in præsentia Judicis. Atqui extra Carceres liceat eisdem cum interventu Notarii examinare, & pro assensu sine examine Reorum, vel Testium, live ad offensam, live ad defensionem, vel alias pro Reo productorum, nihil prorsus accipiat ipse nec ejus Substituti, & ubi in termino citationis examen Testium non interverit, vel Interrogatoria non dederit, Testes inducti sine ulteriori dilatione examinentur.

8 Citatus originale citationem non possit ultra diem penes se retinere, sed illam die sequenti restituere teneatur, in qua citatione, Pars ad cujus instantiam sit, nomen Notarii, in cujus officio causa tractatur, vel tractari debet, & Procuratoris, si principalis absit ab Urbe, debeat apponere, alioqui citatio ipsa nulla censetur, nec ipsum Filici Procuratorem afficiat.

9 Non det mandata de capiendis quempiam, voce vel in scriptis, nisi ubi adfuerit periculum fugæ, & Judicis copiam incontinenti habere non possit.

Qqqq 2

Et

- 10 Et cum ad Signaturam spectet causas appellationum nomine dicti Procuratoris Fiscalis a sententiis contra eum latis interpositarum rejicere, vel committere, idem Procurator appellare non prohibeatur, verum quo ad illarum rejectionem, vel commiffionem, pro causarum, vel personarum qualitate, Signatura ipsa occurrentibus casibus hujusmodi providere poterit, in cujus Commissionis signatura citetur prius, antequam signetur Pars, quæ sententiam absolutoriam obtinuit, & aliter Signatura nullius sit roboris, vel momenti.
- 11 Et cum officium Procuratoris Fisci quo ad causas criminales principaliter consistat in prosecutione publicæ vindictæ, non se intromittat pro obtinendis inhibitionibus de supersedendo in causis civilibus, præsertim utrarum, nisi ubi de jure ad ejus instantiam inhiberi potest.
- 12 Nec ei concedantur litteræ ad partes pro rapiendis inditiis, nisi dato prius aliquo ummo, arbitrio Judicis à quo impetrantur, & tunc non committantur alteri, quàm loci Ordinario, vel ejus Vicario, nisi sublittente probabili causa suspicionis.
- 13 Nec etiam dilationes non necessariae, nec debito longiores, Quinimmo potius studeant Judices quam primum causas expedire.
- 14 Procurator præfatus non tractet de compositione cum ipsis Reis, sed expeditioni causarum incumbat, & ubi Reus compositionem fieri petierit, non fiat nisi cum interventu Judicis, & ipsius Fisci Procuratoris.
- 15 Qui etiam non prosequatur causam appellationis à sententia contra eum lata, ubi addit Instigator secretus, vel apertus, nisi data prius per eundem Instigatorem cautione de reficiendo expensas, tam prioris, quàm ulterioris instantiæ, in eventum succumbentis.
- 16 Non audiat Fiscus protestando, causam, quæ agitur inter Privatos, non expediri, nisi ipso citato sub prætextu interesse ipsius, nisi de illo incontinenti, quantum Judici sufficere videbitur, docuerit.
- 17 Et cum sit Fisci, & Cameræ Apostolicæ Procurator generalis, & propterea ad eum spectet Procuratores Fiscales, uti ejus Substitutos, in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ deputare, illos Legati etiam de latere cum litteris patentibus dicti Procuratoris Fiscalis ad eorum officia admittere teneantur, & faciant admitti, Qui substituti sub pæna privationis eorum officii, ac aliis arbitrio nostro imponendis, ipsum Procuratorem generalem de omnibus Fiscum concernentibus, & præsertim de sententiis, tam absolutoriis, quàm condemnatoriis, certiores facere debeant.
- 18 Caveat autem idem Procurator generalis, nè à dictis ejus Substitutis, sive pro substitutione facienda, sive quavis alia ratione, vel causa quicquam recipiat, sed omnia emolumenta eisdem Substitutis libere & integre dimittat.
- 19 Vigestimam autem dicto Fisci Procuratori, & centesimam substituto ipsius de compositionibus, confiscationibus, & penis, eorum opera, & interventu jam incameratis, id est facta jam incameratione, & non prius deberi, ac persolvi volumus, & declaramus.
- 20 Et amplius iidem Substituti Fiscales cum ad reformandos processus extra Urbem mittuntur, ultra victus, & equorum impensam, possint etiam debita, & taxata viatica recipere.
- 21 Et Fisci Procurator septem Substitutos habere debeat, quibus singulis Camera scuta quinque mensura persolvat, videlicet quatuor Substitutos pro Tribunali Gubernatoris, duos pro Tribunali Auditoris Cameræ, & unum pro Tribunali Vicarii.

De Advocatis, Procuratoribus, & Solicitoribus.

§. 18. **A**dvocati, seu procuratores sanguinei, vel affines usque ad secundum gradum alicujus Judicis, vel Officialibus in causis coram eo pendentibus, nullo pacto valeant patrocinari.

Non omnes passim, sed hi solum ad procurandum in Rotæ Auditorio admittantur, qui doctrinæ usus, & morum examen subierint, & per ipsius Rotæ Decanum, vel alium loco Decani arbitrio Rotæ deputandum, adhibitis duobus, vel tribus Procuratoribus ab ipso Collegio deputatis, super his universis approbati fuerint, unde siqui tales in præmissis idonei reperti non erunt, à Procuratoris officio removeri volumus, ac pro dicto examine aliquid exigi, vel solvi debere expressè prohibemus.

In Tribunalibus Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarii, & Senatoris, Procuratores non admittantur, qui non sint prius approbati à Superioribus illius Tribunalis, & in libro particulari descripti.

Quin etiam, ut indemnitati Litigantium consulatur, omnibus, & quibuscunque Judicibus districte præcipimus, nè Procuratores inhabiles ad causas coram ipsis agendas admittant.

De propinis, seu bibalibus dandis, Procuratores, aut etiam Advocati, se non immisceant, sed curam hanc Partibus, vel earum Solicitoribus relinquunt.

Stipendia modestè, nec ultra meritum aut ultra taxas capiant.

Et sicut de quota litis, ita de fructibus, & expensis, aut parte earum, in quibus Adversariis condemnantur, aut aliis emolumentis, & præmio, cum Partibus in eventum victoriæ quisquam Advocatus, vel Procurator nullatenus conveniat,

Unum

19

20

21

*Vide etiam
Tit. IV. cap. 1.
§. 10. fol.
59. lib. 2.*

2

3

4

5

6

7

8. Unum Procuratorem idoneum cum competente salario, qui patrocinium Pauperibus gratis præstet, singulis annis deputent Procuratores in eorum Collegio, & factam deputationem denunciet Advocato Pauperum, qui ejus opera uti, & pauperes ad eum, cum occurrerit, mittere possit.
9. Cum Notariis, vel aliis, de gratiis registorum, & extractum, præterquam in Partium principalium utilitatem, & commodum, ita quod evidenter appareat per instrumentum publicum, non paciscantur, & in his reperti culpabiles, perpetuo sint Procuratoris officio privati.
10. Notariatus aliquod officium Procuratores emere non possint, neque cum Notario societatem aliquam inire, neque in totum, neque in partem, sub pena amissionis officii. Quod Advocatis etiam prohibitum esse volumus sub eadem pena.
11. Sententias contra eorum Principales à Curia absentes, à quibus provocare licet, in rem judicatam transire non permittant, sed appellare, & causam committi facere teneantur, ac Principalibus suis significare, & prorogationem fatalium semel petere, sub pena privationis officii, & aliis poenis arbitrio Judicis.
12. Postquam alicujus causæ patrocinium suscepierint, & onus Procuratoris receperint, indefensas causas non dimittant, sed pro viribus defendant, nisi excusationem legitimam habeant à Judice approbandam, nec non secreta causarum Adversariis non revelent aliquo prætextu, vel causâ, sub iisdem poenis.
13. Procuratores, & Solicitatores quarumcumque causarum, non possint à suis Clientibus salarium petere, nisi conventum.
14. Pridie ejus diei quo Rota agitur, non liceat Advocatis, Procuratoribus, & Solicitatoribus, etiam tanquam amicis, vel aliter attinentibus, studia Auditorum perturbare.
15. Procuratores, qui sunt de Collegio Procuratorum, præcedant omnes alios Procuratores, licet antiquiores.
16. Neque Advocatus, neque Procurator, aut Solicitor, qui pro una parte patrocinium suscepit, in eadem causâ pro altera patrocinari possit, sub pena privationis officii, & infamiae.

De Notariis Tribunalium Urbis

Ad hæc vide etiam Tit. IV. cons. 44. §. 21. fol. 59. & cons. 57. §. 57. fol. 65. & seq. & §. 68. fol. 69. & §. 81. fol. 71. & Greg. XIII. cons. 26. §. 6. fol. 59. & Sixt. V. cons. 72. fol. 606. li. 6.

§. 19. Nullus Notariorum cujuscumque Curiae sive criminalium, sive civilium causarum, adeat quicquam exigere, nisi juxta taxam eis traditam quam vulgari sermone scriptam in eorum officiis appensam, ita ut ab omnibus legi possit, habere teneantur.

Exerceant autem singuli (etiam quibus officia per Sedem, seu Cameram Apostolicam concessa fuissent) eorum officia per se ipsos, nec illa arrendare, locare, aut in ad-

ministrationem quovis modo concedere possint, sine expressa Nostra, aut Successorum nostrorum Romanorum Pontificum licentia in scriptis obtenta; & tunc non nisi Personis à Superioribus sui Tribunalis approbatis, ac recepta satisfactione de fideliter exercendo, & observandis taxis, & reformationibus.

Et loca Pia habentia aliquod simile officium illud exerceri faciant ab aliquo Viro probo ab eis stipendiato, & à Superiore sui Tribunalis approbato, qui taxas, & reformationes observare, ut supra satisfacere teneatur.

In juramento calumniae à Partibus præstando, Notarii Jurantem admoveat vim, & importunitatem ipsius, & faciant hæc nominatim, & specificè asseri, & jurari. Primo, quod non animo calumniandi agit, vel defendit, sed quia iis pro parte sua sibi iusta, videtur. Secundo, quod probationem non exigit, nisi quam pro veritate sibi necessariam putabit. Tercio, quod nihil dedit, aut promissit, dabit, vel promittet Judicibus, aut Notario, vel testibus, aut Mediatoribus, aut alicui alteri personæ, ut sententia detur. Quarto, quod calumniandi animo aliquam dilationem non petet. Quinto, quod pactum de quota litis non fecit. Quæ Capitula per Actuarium Jurantibus declarari mandamus, sub pena decem aureorum vice qualibet incurrenda. Et nihilominus ulterius ad scribendum in illa causâ non admittatur, in actis tamen non apponatur, nisi jurasse monitum juxta formam hujus constitutionis.

Nihil scribat in causis, ubi agitur de summa, vel re valoris infra quinque scuta, nisi aliter iudex mandaverit.

Et in causis secutum unum non excedentibus, Notarii cujuscumque Curiae nihil prorsus recipiant à Partibus, ab uno verò scuto usque ad duo, inclusive, pariter nihil, nisi si quid à Judice fuerit eis concessum, sub pena furti.

Neque possint regari de instrumentis, quæ extra iudicium sunt ad referendum alteri, quamvis Connotario, etiam Cameræ, vel Auditoris Cameræ, sed quisque per se, & per proprios Substitutores, qui in ipsius officio commorantur, de dictis instrumentis rogetur, & non pro altero ad referendum.

Si contingat unum Notarium accipere terminum pro alio Notario ad referendum, teneatur accipere per totam illam diem, qua acceperit, relationem facere & decretum scribatur, sive subscribatur manu Notarii referentis.

Nec quisquam similiter possit in futurum plura Notariatus officia in diversis Tribunalibus obtinere, sed censeantur esse dicta officia inter se incompatibilia, abique Nostra vel Successorum nostrorum Romanorum Pontificum licentia.

Etiam Ipsi, quam eorum Substituti non possint esse Procuratores in Curia, in qua

Q999 3 Notarii

Notarii sunt, aut Substituti officium exercent.

- 11 Citatione, Monitoria, seu qualvis alias provisiones extra Urbem remittendas, non expediant ad aliquis instantiam, nisi notato in actis nomine Procuratoris, Principalis, aut alterius illas obtinentis, ut si ad illarum moderationem sit procedendum, possit Pars incontinenti scire, quis sit citandus, ejusque citatio sufficiat ad obtinendam moderationem.
- 12 Nec sufficiat in actis exprimere nomen Procuratoris nisi is notus sit in Curia, ad hoc ut citari possit, vel saltem talis Procurator eligat domicilium, ubi citari velit.
- 13 In mandatis executivis vigore instrumentorum, sive apocarum relaxatis, tam in Curia, quam extra eam mittendis, apponitur dies, mensis, & annus instrumenti, hve apocae, cujus vigore mandatum relaxatum fuit.
- 14 Similiter in relaxatione mandatorum, & quarumcumque expeditionum, tam in Curia, quam extra eam mittendarum, citatis Partibus, vel earum Procuratoribus aut in contradictorio judicio obtentatum, apponi debeat altera ex illis clausulis videlicet in contumaciam N. Procuratoris, vel si Procurator verè contradixerit, & in actis protestationem fecerit, loco praedictae clausulae scribatur, Non obstanti protestatione N. ex adverso Procuratori.
- 15 Porro moderatis inhibitionibus à suo Judice emanatis, nullo prae-textu Notarii, lapso termino intimationis, possint obtenta moderationis fidem retardare, nisi de impedimento verè constet in actis.
- 16 Notarii quorumcumque Tribunalium Urbis, excepta Rota, teneantur in quibuscumque causis etiam commissariis, intra Statum Ecclesiasticum dare litteras missivas loco Remissorialium, & pro singulis litteris hujusmodi, atque illarum instrumento etiam cum articulis, & interrogatoriis introductis, solvatur merces juliorum novem, nec Pars hujusmodi litteras petens contra ejus voluntatem cogatur Remissoria accipere.
- 17 Summaria Testium quando à Notariis dari contingit, scribantur in bona carta non bibula, & characterè intelligibili, soluta soluta mercede.
- 18 Notarii nullam prorsus mercedem aut emolumentum etiam minimum, recipiant, quod prius in libro receptorum (quem retinere debeant) fideliter non annotaverint, cum expressione diei, causae, & personae solventis, ut ex eo libro Superior possit ex officio cognoscere, si quid ultra taxas indebitè receperint.
- 19 Ceterum de datione Cartharum protegitis, extractibus, aut copia Judiciorum non stetur libro Notarii, nec ejus annotationi, nisi cum subscriptione Partis, aut Procuratoris arrham dantis.
- 20 In Manualibus, vel Broliardis, vel libris Instrumentorum, Actorum, & fuzarum quas

vocant ligatarum, non dimittant Notarii folia ulla in parte alba, ubi scribi solet, sed ubi sic alba remanserit, ea interlineare teneantur.

Non retineant scripturas, & jura quaecumque producta in pulpitis, sed infra bidduum à die productionis, eorum productionem in manuali, seu Broliardo actorum annotare, & in filis ponere teneantur, etiam quod productio fuerit in calce citationis annotata Examina Reorum, & Testium quorumcumque, tam in civilibus quam in criminalibus, ab initio, & in ipso actu examinationis describantur in libro benè compacto, & compaginato.

Non audeant Notarii inconsulto Judice facere ex se decretum aliquod, quantumlibet solitum, & ordinarium, nec aliquem terminum quamvis levissimum in forma, ut ajunt, servare, sed semper Judicem adeant & Citationes omnes coram eodem legant, ab eoque decreta sumant, & deinde in actis apponant, & idem servant, etiam si terminus sit ad videndum inhiberi, juxta formam commissionis, sub pena falsi, & privationis exercitii.

Citationes, & aliae Curforum, & Mandatariorum relationes, nullatenus in actis apponantur, nisi Cursores, & Mandatarii eas in cartulis earum subscripserint, supra subscriptionem nomen Notarii causae appositum fuerit.

Citationes, & alios actus pro aliquo, vel contra aliquem non recipiant, nisi tam Actoris quam Rei nomen cum cognomine, & exercitii, vel habitationis, vel patriae designatione specificè in eis exprimatur.

Citationes ad videndum mandari consignari pignora, non recipiant, nisi appositum sit etiam ad videndum mandari subhaltari.

Idem non audeant differre, vel retardare publicationem, ostensionem, & lectionem Sententiarum, tam civilium, quam criminalium, sub prae-textu non soluta notae ipsarum, aut registri, aut alterius cujusque mercedis sibi debita, Quinimodò teneantur per totum sequentem diem illas, una cum citationibus ad sententiam, in peculiatu libro, quem ad hoc habeant, registrare.

Quod etiam servetur in cedulis privatis Depositorum, quae scilicet statim facta illarum productione registrentur.

Sententiarum, decretorum, aut aliarum quarumcumque scripturarum, tam civilium, quam criminalium copia unicuique petenti soluta, copia petita competenti mercede dare teneantur.

Caveant insuper Notarii scribere quemquam in actis uti instantem, protestationem producentem, seu quomodolibet comparentem, nisi is tunc praesens fuerit, nec suffragetur mandatum generale Notario datum à quavis persona, ut possit ejus nomen in causis vel actis apponere.

In eventum in quem in causis fiant nullitates

litate, quæ possint ascribi culpæ, aut negligentie Notarii, & Pars propter paupertatem expensas reficere non valeat, ad illas Substitutus Notarii, qui in causâ scripti, teneatur.

31 Protestationes scribantur in Broliardo eodem die, nec recipiatur in foliis volantibus, & quatenus ob eorum longitudinem in huiusmodi foliis recipiatur, statim huiusmodi receptio in Broliardo annotetur.

32 Similiter non audeant expedire mandata quæ non fuerint à Iudice manu propria subscripta, & aliter expedita sint omnino, & in quacunque Curia, etiam Capitoli, nulla. Verum dicta subscriptio gratis fiat, nec ob eam augeatur ullatenus solita impensa mandatorum.

33 Quando aliquis Notarius allegatur suspectus, & alius deputatur, una tantum merces consignanda alteri ex dictis Notariis, cui de iure persolvatur.

34 Custodiant Notarii diligenter scripturas omnes, extractus, & registra, & quibusvis Personis accommodata infra annum à die accommodationis recuperare, alioquin eis, vel aliquo eorum deperditis, illa suis sumptibus reficere teneantur.

35 In Notariorum officiis non recipiantur Substituti, Scribæ, Juvenes, vel alii quicumque ad Testes examinandos, neque ad conficienda acta civilia, aut criminalia, nisi qui prius fuerint, tam quoad sufficientiam pro munere ab eis exercendo, quam quoad vitam probitatem, à Superiore Tribunalis approbati.

36 Ad Rogandum verò quilibet Instrumenta, Testamenta, & alias quascunque dispositiones, tam inter vivos, quam in ultima voluntate, non admittantur, nisi prævio rigorofo examine sint prius creati Notarii ab habente facultatem, neque tamen propterea talis approbatio, principalem Notarium, siue Officiale excuset, quo minus si quid præfatorum culpa, vel facti minus rectè gestum fuerit, ipsi omnino Notarii teneantur, prout teneri volumus ad damna, expensas, & interesse Partibus damnum passis.

37 Notarii non audeant rogare, vel stipulari obligationes aliquas siue contractus etiam parvi momenti nisi vel contrahentes ipsos Notarii bene noverint, vel ab uno saltem ex Testibus cum juramento adhibitis, cognitos esse sciant, Testesque prædicti, aut unus eorum, contrahentes, ut supra, recognoscentes, noti sint iisdem Notariis, & nihilominus in quibuscunque contractibus vltra nomen & cognomen cuiuslibet contrahentium, apponatur etiam patria, & nomen Patris, aut alia similis demonstratio, atque de huiusmodi cognitione mentio fiat in instrumento, alioqui, utraque pœnas infra subscriptas, teneantur etiam Partibus ad omnia damna, expensas, & interesse, neque per hoc derogatum censeatur Statutis, maiorem in proposito solemnitatem, vel diligentiam requirentibus.

Prohibemus insuper nè in Instrumentis, Testamentis, & aliis actibus, in quibus Testes requiruntur, Notariorum Socii, Substituti, & alii in officio illius Notarii qui rogatur, degentes admittantur, sed alios adhiberi omnino mandamus.

Disdictam societatis officii teneantur Notarii non solum in Manuali registrare, sed etiam in margine instrumenti societatis annotare his verbis, videlicet. Die tali disdicta, & die tali reproducta, neque talis reproductio disdictæ in actis alterius Notarii de societate non rogari fieri possit, neque facta suffragetur, nisi quando contractus societatis extra Urbem est rogatus, vel etiam in Urbe, quando est rogatus Notarius, qui non sit actuarius alicujus Tribunalis, quibus casibus disdicta registraretur in Manuali, ut supra, sub pœna in quolibet præfatorum casuum Notario principali scutorum centum, ipso jure Fisco applicandorum, & Substituto scribenti, vel de tali actu rogato sub pœna infamiae, & suspensionis ab exercitio.

Idemque servetur in nominatione, nec non & in translatione periculi vite, quæ non suffragentur, neque cuiquam prosit, nisi Parti intra tempus ad nominandum, vel transferendum intimata, & per Notarios, ut supra, fuerint annotata.

Et si Notarii, eorumque Substituti, Actuarii, vel Juvenes quicumque se quoquo modo directè, vel indirectè sub quovis etiam amicitie nomine, vel prætextu ingesserint, interposuerint, vel tractaverint, seu mediatores fuerint in aliquo censuum, societatis officiorum, aut aliorum quorumcunque negotiorum contractu, non possint sub pœna perpetuarum trigemium, ac privationis officii, ejusque proprietatis, & tituli, ipso jure Camera Apostolicæ applicandi, ullas pecunias, bona seu res, etiam minimæ quantitatis à quoquam, etiam sponte dante, occasione præmissa recipere, sed sint, & esse debeant contenti debita eis mercede rogiti Instrumenti, si quod ab eis fuerit rogatum.

Quilibet Instrumenta subscribantur ab eo Substituto, qui illa confecit, apponendo nomen, & cognomen suum in margine finis instrumenti.

Instrumenta quoque in suis manualibus dietim extendantur, & describantur.

Instrumenta quæcunque ab eis rogata, Notarii debeant infra tres menses à die celebrati Contractus, vel Instrumenti in librum quem filzam vocant, redeigisse, vel in protocollum, quod alii manuale extensorum appellant, descripsisse cum suo indice. Non derogando per hoc Statutis diligentioris formam requirentibus.

Testamenta autem, & Codicillos Viventium nemini ostendant, sed fideliter recondita servant, & quatenus sint aperta, illa & illos intra tres menses in librum, ad hoc de more compactum, redigant.

Alia

- 46 Alia cujuscunque generis, qualitatis, quantitatis, contractus, acta, instrumenta, vel ab ipsis rogata, vel apud eos producta teneantur Partibus interesse habentibus ad earum beneplacitum, gratis ostendere, ipsisque copiam facere, tradere, soluta solita mercede competenti, sine tamen die, anno, mense, Testibus, ita ut nullam in iudicio fidem facere possit.
- 47 Neminem tamen possint astringere ad accipiendum instrumenta publica, vel eorum exempla, nisi ita ipsis contrahentibus, aut aliis interesse habentibus placuerit.
- 48 Pro rogitu cujuslibet instrumenti, cum quibusvis conditionibus, & clausulis, ubi non adfunt particulares taxae, & ubi non praecedit conventio Partium, solvantur pro quolibet centenari scutorum usque ad scuta mille, julii duo, à mille usque ad quinque millia, julii unus pro quolibet simili centenari, à quinque mille usque ad quamcunque summam, bononensi quinque pro quolibet simili centenari, dummodo in totum non excedat summa scutorum viginti quinque.
- 49 Pro cassatione cujuslibet instrumenti, seu retrovenditionis census, vel similibus, cum quibusvis cessionibus, reservationibus, conditionibus, seu translationibus, & aliis clausulis, ubi non adfunt particulares taxae, solvatur ad eandem rationem, prout dictum est pro rogitu cujuslibet instrumenti.
- 50 In tradendis autem publicis instrumentis quo ad mercedem quicunque Notarii, sive descripti in Archivio Romanae Curiae, sive in Archivio Capitolii, & alii Notarii retinentes publica officia, non habentes specialem taxam publicorum instrumentorum vel in quibus eorum taxa non disponeret, teneantur servare taxam Statutorum Urbis.
- 51 Pro rogitu Testamentorum, Codicillorum, Donationum inter vivos, & causa mortis, ubi non adfunt taxae minores, vel ubi Notarii non subijciuntur Statutis Urbis, & ubi non fuerit aliter conventum per Partes, si fuerint facta à Personis, quarum patrimonium non excedat scuta quinque millia, solvantur jul. quinque, à quinque millibus usque ad viginti millia, scutum unum, à viginti millibus usque ad quamcunque summam non exigant ultra scuta duo.
- 52 Orta inter Notarios, & Litigantes, vel alios differentia super ipsorum Notariorum mercede, non à Notariorum Collegii, seu Deputatis ab eis, sed ab eorum Judicibus, qui non ad Mensarios, seu Notarios remittant, sed ipsimet proprio ipsorum arbitrio diffiniant, inviolabiliter observata taxa.
- 53 Et quandocunque Notarii vigore hujus constitutionis ex facto suo, vel suorum, teneantur aliquid refundere, restituere, aut Partibus relaxare, procedatur contra eos executivè & manu regia.
- 54 Ad hæc Archivii privilegia illata esse cupiente, statuimus, & mandamus, quod Prothonotarii, Comites Palatini, & aliquicunque habentes, vel habere prætendentes facultatem creandi Notarios, aut Spurius legitimandi, non possint illos creare, vel legitimare, nec jurisdictionem, aut potestatem aliquam in Urbe, & extracam per unam Dei tam legalem exercere, in præjudicium Collegii Archivii, & privilegiorum ejus, juxta constitutionem fel. re. Leonis X. prædecessoris nostri editam prædictæ nonas Octob. 1513. quæ incipit: Ex ministerii pastoralis, quam innovamus, & approbamus.
- Quodq; si aliquis Creditor mandatum de capiendo ratione suspicionis fugæ in quocunque Tribunali, etiam Auditoris Camerae, contra Debitorem suum, ut ipsius Debitoris pecunia, & bona Sequestrel aliquid obtinuerit, Creditor ipse ad mandati executivi expeditionem vel aliquo modo illius solutionem faciendam, aut ejus taxam deponendam cogi non possit.
- Juramenta suspicionis fugæ, ab aliis quam à Principibusmet, vel Personis ad id speciale mandatum habentibus, non recipiant.
- Sequestra non scribant, etiam in causis mercedum, nisi in executionem mandatorum servatis servandis relaxatorum, vel nisi docto de credito, etiam extrajudicialiter arbitrio Judicis, juratoque prius de dilapidatione, aut fugæ suspicione.
- Advocatos, Procuratores, & Solicitatores pro fidejussoribus occasione litium dandis nullo pacto recipiant.
- Significationes per viam recusatus concedendas non scribant, nisi cum clausula, non tamen in contumacia.
- Alias verò significationes non scribant, nisi vigore termini aut nisi productis iuribus, vel probationibus super solutione, aut nisi stante pendencia litis, sive lite finita, vel nisi data cautione de stando juri, & judicatum solvendo, quando essent relaxata mandata suspicionis fugæ pro executione judicii, aut nisi stante negatione contra mandata in contumaciam relaxata.
- Responsiones ad articulos, & juramenta super partitis decisivis, coram Judice tantum recipere possint, & debeant, nisi ipse Judex aliter decreverit, ex causa infirmitatis, aut legitimi impedimenti Colligantium.
- Constitutionem à Nobis die prima Martii 1608. contra Notarios Criminales Urbis editam innovantes, denuò, & distictè inhibendo præcipimus omnibus quibuscunque Notariis cujuscunque Tribunalis, & Curiae quoquomodo causas criminales exercentibus, nè sub pœna privationis officiorum, & proprietatis ipsorum ipso facto incurrenda, & Cam. nostræ Apost. applicanda, aliisque gravioribus etiam corporalibus arbitrio Judicis imponendis pœnis, audeant, vel præsumant mercedes notulæ sententiæ, vel decreti, aut cassationis processus in relaxatione Carceratorum, seu abolitione quæ-

quærelarum non Carceratorum, etiam à sponte dantibus, nec etiam ad minimum accipere, nisi quando Reus ipse, fabricato processu, & præcedente plena causæ cognitione, & discussione, Fisco, & Parte, si aderit, citatis, in ipsa sententia, vel decreto vim diffinitivæ habente, & à Iudice subscripto fuerit à crimine, pro quo detinebatur, vel quærelabatur, diffinitivæ tanquam innocens, vel tanquam hæctenus non repertus culpabilis, expressè absolutus.

63 Pro compositionibus verò easdem notulas decretorum, & cassationes accipere, nisi in causis, & criminibus gravibus, & gravem penam merentibus, & in quibus non solum intervenit plena causæ cognitio, sed etiam discussio, & decreta fuerint non Iudicis tantum, sed, & Procuratoris nostri Fidei manu subscripta, minime possint.

64 Remissiones tamen gratiosas Bannitorum in contumaciam condemnatorum, necnon exilii, & trimum penarum, de ordine nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis, excipimus, in quibus iidem Notarii notulas decretorum, & cassationis processum accipere licite possint. In aliis autem quibuscunque casibus, contenti esse debeant sola mercede mandati de relaxando, si Rei fuerint carcerati, & si non fuerint carcerati, pariter contenti sint ea mercede, quæ, si carcerati fuissent, eis deberetur pro dicto mandato de relaxando, reprobata, prout reprobamus, omni prava consuetudine, & observantia Notariorum, ad effectum extorquendi notulam decreti in omnibus fere decretis de relaxando, apponendum illa verba, Mandavit cassari, Amplius non molestari, Silentium imponi, vel similia.

65 Et insuper super eisdem penis, omnibus Notariis prohibemus, ne per se, vel alios Reos quoquomodo processatos, ad processum cassationem, aut cuiuscunque sententiæ vel decreti absolutorii impetrationem, vel postulacionem, per citationem ad se representandum, aut ad sententiam, vel alias qualibet via directè, vel indirectè, aut quoquomodo, cogere, inducere, aut invitare audeant, vel præsumant, sed omnia, & quæcunque hac nostra constitutione contenta ad unguem omnino observent.

66 Et pro mandatis de excarcerando, quibus à Iudice adjectum est, Gratis, nihil prorsus, & in forma Pauperum, pro medietate tantum accipiant, ideoque nec mandati mercedem ante recipiant, quam à Iudice fuerit subscriptum, & forte receptam omnino restituant.

67 Nec pro copia indiciorum, quam effectualiter Reo non dederint, quicquam percipere (nisi loco arthæ) debeant, & ubi Reus amplius ipsam copiam habere noluerit, etiam quod artham dederit, ab ipso non exigant, nisi pro rata copie confectæ.

68 Similiter alimenta Carceratorum penes

eos deposita Notarii sine ulla retentione pro deposito, vel alia qualibet diminutione, Carceratis integrè consignent.

Quicunque ex Notariis in eorum officiis scribentibus in aliquo præmissorum contraverit, pro qualibet vice penam scutorum viginti quinque, aliasque penas pecuniarias, & corporis afflictivas, pro modo excessus à suo Iudice arbitrandas, incurrat, damnaque, & interesse Partibus reficere cogatur.

Ultra præmissa diligenter per omnes Notarios cuiusvis Tribunalis observanda, sancimus, ut Notarii infra scriptorum Tribunalium, etiam sequentes ordinationes, quolibet eorum tangentes, servare debeant.

Notarii Camerae illis qui annatas, & alia jura Camerae pro expeditionibus debita persolverint, quietantiarum, & liberationum instrumenta super solutionibus per eos factis intra triduum, juxta veterem consuetudinem, mercede solita recepta, in forma authentica tradere compellantur, aut per eos non sit quo minus tradantur. Et abstineant ab indebitis exactionibus, maxime pro obligationibus solvendi annatas.

Bullas, quarum ratione, commune, annata, vel alia jura solvi debent Camerae Apostolicæ, vel quæ quomodolibet concernunt interesse dictæ Camerae, aut Sedis Apostolicæ earum continentiam, per se ipsos tantum, & non per Substitutos scribant, & annotent in libris, & Bullæ registratæ auscultentur per Mensurarios ipsorum Notariorum, qui in signum auscultationis manum apponere in registro, & de mala auscultatione teneri debeant. Et registra in Archivio Palatii Apostolici custodiantur.

Obligaciones solvendi commune, & alia jura Camerae pro Monasteriis, vel Ecclesiis oneratis Pensiones, aut solvendi quindenarium ratione Unionum, infra quindecim dies ab ipsismet Notariis in libro scribantur. De restitutis autem servetur consuetudo capiendi julios duos cum dimidio Cancellariæ pro qualibet restitutione Bullarum, & non ultra.

Emolumenta eis debita, tam ratione registrationis Bullarum, quam alia quæcunque inter se certo pretio, vel alias quomodolibet non arrendent, nec arrendare possint. In expeditionibus, & scripturis conficiendis, de propositione, & commissione facta in plena Camerae, mentionem expressam facere teneantur.

Ponant in massa communi mercedes instrumentorum omnium, tam Cameralium, quam interesse Camerae activæ, & passivæ, seu alias quomodolibet concernentium, etiam extra Cameraam coram Thesaurario, vel alio per nostrum, aut Successorem nostrorum Chirographum, vel literas, aut aliter deputato, rogatorum, de quibus rogatus Notarius teneatur illa denunciare Collegio, & ut præfertur in massa ponere, dempta rata sibi pro mercede, laborum debita, juxta constitutiones ipsorum.

- 78 Et conficiatur liber apud eorum Mensarium dimitendus, in quo quisque Notarius in fine hebdomadae summarium describat singulas quas fecerit expeditiones.
- 79 Pro expeditionibus, & sigillo in gratiosis, quando sunt plures personae confortes, etiam si sint Congregationes, Collegia, Capitula, vel universitates, non solvatur nisi pro taxa duorum. In judicialibus vero expeditionibus non nisi pro uno tantum exigatur.
- 80 Et pro litteris patentibus quorumcumque Commissariorum, tam à Camerario, quam à Thesaurario, vel Commissario Camerae, etiam in partibus constitutorum, non solvatur ultra julios viginti duos in totum, computato sigillo, & mercede Secretarii, ac Notarii.
- 81 Mercede semel soluta juliorum quinque Notario dictae Camerae pro deputatione iudicum ad solidanda computa, pro quacunque postea subrogatione solvatur tantum medietas summae praedictae.
- 82 Notarii Gubernatoris teneant intus, vel juxta d. Palatium eorum officia separata, & in locis ita distantibus, ut Colligatorum tumultus nullum afferre possit impedimentum.
- 83 Manualia Citationum, & manualia protestationem separatim, & distinctè teneant.
- 84 Expeditionum duos libros habeant, in quorum uno distinctè, & ordinatim annotare debeant omnes significationes per viam recursus concedendas, cum expressione nominis Colligantium, & Curiarum, à quibus Locum tenens recursus juxta suas facultates conceder, & etiam summae, vel valoris rei, de qua agitur; necnon omnia sequentia, & monitoria ex quavis causa decernenda.
- 85 In altero autem similiter annotare debeant omnia mandata executiva, non tamen in contumaciam, & omnia arresta, mandata de excarcerando, significationes dotales, aut vigore termini, aut in vim litis pendentiae, aut litis finitae, aut stante deposito, vel negatione, aut data cautione de stando juri & iudicato solvendo, concessas, & omnes citationes, vel inhibitiones vigore commissorias, aut extra Curiam decretas, dummodo in quolibet ipsorum casuum agatur de re vel summa scutorum auri septem constituentium julios octuaginta quatuor, ut supra.
- 86 Listas expensarum non conficiant, neque propterea mercedem aliquam etiam à sponte dantibus recipiant, nisi praevisio Locum tenentis decreto, & ejusdem subscriptione, in calce citationum ad videndum taxari expensas apponenda.
- 87 Examen Testium scribere possint duo tantum Notarii pro quolibet officio, quos Gubernator pro tempore approbaverit, & non alii.
- 88 Notarii Auditori Cam. ultra ea quae sancita sunt de Tribunali Auditoris Came-

rae, & de alijs Notarijs, abstineant à monitorijs iactationis, & iactationum aut alijs quibuscunque, quibus prima instantia à suis Ordinariis auferatur, exceptis casibus privilegiatis.

Et in Monitorijs specialibus in prima instantia, ubi permittitur, & inhibitionibus vigore appellationum, quae ab Auditore Cam. conceduntur in partibus cum clausula, Dummodo causa summam scutorum quinquaginta excedat, & molestiae non sint judiciales, debeant praedictam clausulam, Dummodo causa, scribere litteris majusculis, & loco illius clausulae, Dummodo molestia non sit judicialis, scribere pariter litteris majusculis haec verba, videlicet, Dummodo iudicium non sit ceptum in partibus, ita ut si iudicium coram aliquo Iudice competentis sit ceptum, monitorium non afficiat. Et quatenus inter Partes de dicto valore controversetur, Auditor Cam. vel ejus in civilibus Locum tenens, confito sibi etiam extrajudicialiter, causam non excedere dictam summam, teneatur per literas missivas & abque ulla impensa dictas eorum inhibitiones, & monitoria revocare, & causas ad suos Iudices remittere.

Et quoniam experientia compertum est, quod Notarii multoties inducunt hujusmodi Monitorios, & Citatos, ut in jurisdictionem tacite consentiant, volumus ut quando summam praedictam causa non excedit, hujusmodi consensus in jurisdictionem minime sufficiat, nisi ad sit expressus.

Non possint praefata mandata vigore termini in eorum officiis suscepi, quando jam mandatum à Iudice causae in alio Tribunali est relaxatum. Eo vero nondum relaxato, in arbitrio sit, & potestate Creditoris illud utrobi voluerit accipere, cogitamen ad id non possit.

Atque in praefata termini susceptione non admittant aliquam conditionem, reservationem aut protestationem, terminum petentis, neque illam scribant, sed tantum simplicem debiti confessionem, & solvendi in fine termini obligationem, & non aliter.

Et ad effugienda incommoda, quae ob citationes deperditas, forte etiam substractas, frequenter occurrunt, mandamus ejusdem auditoris Cam. Notarijs, ut singuli juxta veterem consuetudinem Manuale Actorum omnino conficiant, illudque infra unius mensis spatium à die publicationis praesentium debeant inchoasse, & quanto citius perfecisse, in futurum vero illud quolibet trimestri faciant, ac Auditori Camerae met quolibet trimestri exhibere teneantur.

Teneantur Notarii praedicti describere in lista omnes indistinctè informare volentes sua die, nec pro ordine, antelatione, vel informando Iudice aliquid recipiant, etiam à sponte dantibus. Et lista fiat una die pro altera. Et in eventum in quem omnes in lista positi informare non poterint, alii praesentantur in sequenti informatione.

95 Pro contradictis non recipiant, nisi quod verè solvitur officio Contradictarum.

96 Substituti Notariorum ejusdem Auditoris Tribunalis ad conficiendum acta civilia, seu criminalia, ad Testes examinandos, nec non ad roganda quælibet instrumenta, Testamenta, & alias dispositiones, ultra requisitas approbationes Auditoris Camerae, siue ejus in civilibus, vel criminalibus Locumtenentium, non admittantur, nisi prævia etiam approbatione Collegij eorundem Notariorum, in qua Notarii ipsi de approbatione, fide, & idoneitate admittendorum, attestentur.

97 Quodque tam Notarii sub amissionis officij, quam eorum Substituti prædicti sub Triremium perpetuarum poena, aliasque societatum officiorum pecunias censuum, & aliorum cujusvis generis contractuum, nisi Procuratorio nomine, vel de ordine, consensu, aut voluntate Partium exigere, recipere, & penes se, quovis modo retinere, tractare, & habere non audeant. Et si secus fecerint, Notarii ad damna, & interesse, quæ culpa Substitutorum eorundem partis evenit, teneantur, & obligati sint, ac contra eos in his executivè procedi possit, & debeat.

98 Postremo dicti Notarii nihil unquam cujusvis generis scripturæ ad judicium pertinentis, quod extra Curiam mittendum sit, expédiant, & parti tradant, nisi cum subscriptione Auditoris, vel ejus Locumtenentis.

99 Notarii Vicarii Urbis non faciant monitoria generalia, vel specialia extra Curiam, & Urbis districtum, cum non sit eorum officij, nec dent censuras, neque terminum super obligationibus in forma Camerae. Neque concedant monitorium in forma Significavit, pro rebus deperditis, nisi juxta formam Concilij Tridentini.

100 Non capiant pro examine, vel literis Ordinationum, nisi quantum sibi à Con. Tridentini decretis, & reformatione sumere est permisum.

101 Pauperibus gratis dent, ut tenentur.

102 Notarii Rotæ in confectione registorum, rubricarum, & copiarum, remissoriis, compulsois, executorialibus, notis sententiarum diffinitivarum, Testium examine, & hujusmodi, hanc nostram, & alias Rotæ constitutiones accuratè observent, sub poenis in eis contentis, quas innovamus, nec ultra, quam per eos licet, accipiant.

103 Literas remissoriales scribant in charta juxta veterem morem à Chartulario lineata, cufus unaquæque linea contineat saltem syllabas decem, & octo, atque rotuli palmus sit linearum triginta.

104 Dent iidem Notarii Rotæ petita à Partibus expeditiones, absque requisitione depositi pro registro illius actus, vel expeditionis conficiendo, vel facto deposito, registorum de illis omnino fiat, & non relinquant folia in albis.

Facto registro conficiant Inventarium actorum, instrumentorum, & scripturarum in eo descriptarum, Actoris primam, deinde Rei acta, & jura notando, cum adjectione foliorum, in quibus illa descripta reperiuntur, & dictum inventarium assument initio registri.

Pro notis verò Interlocutoriarum nihil accipiant, quod idem de moderatis solutionibus in copiis, & publicatione Testium servetur.

Ac pro relationibus Socio faciendis derogatis per eos nihil capiant.

Faciant præterea singuli in eorum officio Broliardum, qui dicitur Actorum, in quo omnes omnino provisiones, decreta, comparationes, & protestationes, etiam à tergo citationum scriptæ notentur. Item, & mantiale citationum, cum suis protestationibus, & decretis, atque aliarum rerum registrari solitarum, & ita ut nihil prorsus super sit in cartulis, quod non sit in libris descriptum.

Officia Notariorum Rotæ non conferantur nisi personis peritis, & idoneis, quæ per se ipsos illa exercere sciant, & exerceant, nisi aliqua legitima causa impediatur. Nec eo casu officia aliquibus arrendare, aut Substitutos deputare valeant, nisi à proprio Auditore approbati fuerint, qui insuper de officio fideliter exercendo, arbitrio Auditoris, cavere debeant.

Et pro ipsorum Substitutorum facto, Notarii ipsi quo ad interesse Partium tanquam principaliter obligati omnino teneantur.

Pauperes omnes, qui juxta formam constitutionum admitti debent ob juramentum paupertatis, tam in Beneficialibus, quam in prophanis, etiam per Procuratorem admittant, & si ille, pro quo juratur, præsens non erit, ultra Notarii, vel Procuratoris assertionem, per duos Testes de paupertate doceri debeat, ita tamen ut quicumque fuerit admittendus, non sine juramento, & obligatione pingioris fortunæ, ut motis est, admittatur, & hoc nisi evidens sit atque notorium, quod pauperatem jurare volens, sit opulentus, quo casu illum admittere non teneantur.

Quæ omnia, & singula inviolabiliter observari mandamus sub poena, ultra alias infra expressas, viginti quinque aureorum, ac suspensionis ad sex menses pro prima vice, & si secundo eitraverint, eo ipso in poenam privationis officij, & alias hæc nostra constitutione contentas, incurrant.

Quocirca quærelæ omnes Pauperum, & oppressorum ad dictæ Rotæ Decanum deferantur, qui his omnibus opportunis remediis provideat, tum ne Partes opprimantur, tum opprimere ausi putiantur, & prædicta exactissime serventur.

Notarii Consulum Agriculturae, & cæterarum Artium taxam eis per Statuta præscriptam, & ubi aliqui ipsorum nullam minorem taxam

taxam haberent, aliorum qui illam habent sequantur, & secundum illam exigant, & qui non habent officium titulo oneroso, exigant tantum pro medietate taxae aliorum Notariorum Capitolinorum, & non ultra in omnibus, & per omnia.

115 Prothonotarius Senatoris non se immisceat in causis criminalibus, neque fidei iustiones recipiendo, neque mandata subscribendo.

116 Notarii Capitolini deservientes Collateralibus Senatoris pro Actuariis, per se ipsos coram Collateralibus acta conscribant, nullumque aliud officium Notariatus in alia quavis Curia obtineatur.

117 Et tam dictus Prothonotarius, necnon Maleficiorum, & Collateralium Notarii quam Scriba Senatus, & Secretarius Conservatorum, Notarius Magistrorum Viarum, & alii omnes Notarii Curiarum Capitolii, aliquid etiam minimum non recipiant ultra taxam ipsis statutam sub quocumque praetextu.

118 Eorundem Notariorum Capitolii defunctorum, & eorum qui in posterum decedent Haeredes, ac quicumque alii scripturas eorum detinentes, exceptis iis qui emerunt officia juxta constitutionem fel. recor. Sixti Papae Quinti praedecessoris nostri, infra quindecim dies ab obitu ipsorum Notariorum, ac publicationis praesentium respectivè computandos, scripturas praedictas cum nomine Notarii cujus fuerint, sub poena amissionis dictarum scripturarum, & emolumentorum inde provenientium, consignent Archivio Populi Romani, cujus Custos librum teneat, in quo per inventarium dictae scripturae annotentur.

119 Notariorum Officia in Curia de Sabellis duo tantum habeantur, neque hic numerus ullo praetextu augeri unquam possit, & ii etiam approbandi sint ab Urbis Gubernatore pro tempore existente.

120 Notarius Curiae Turris Nonae observet tabulam Notariorum Curiae Sabellorum.

121 Notarii locorum Piorum, debeant servare stilum, consuetudinem, & Taxa Tribunalis Vicarii, nec prorsus aliquid recipere ultra quod Notarii Vicarii in suis causis ordinariis recipere possunt. Qui autem ex eis gratis sunt deputati, nec habent officium titulo oneroso, non possint exigere nisi pro medietate dictae taxae Notariorum Vicarii, & non ultra in omnibus, & per omnia.

122 Notarius Ripettae pro publicandis Instrumentis, & in publicam formam dandis, exigat juxta formam Statutorum Urbis.

123 Et in conscribendis extractibus servet formam Capitolinam, & normam aliis praescriptam.

124 Atque in prima instantia nullus in Curia Ripettae fiat extractus, minusque in secunda coram Praefide, nisi de utriusque partis consensu, vel Notarius fuerit juratus suspectus, ita ut acta transportari debeant, & si secus factum fuerit, qui artham dedit, totum de

suoolvere teneatur, nec ulla detur Cedula depositi.

125 Nullum mandatum Notarius dare possit pro judiciis absque Judicis licentia.

126 Singulis autem diebus etiam festivis, ab ortu solis usque ad occasum, officium apertum tenere debeat, neque ab illo discedat sine causa necessitatis.

127 Deposita non recipiat nisi usque ad summam permissam, & penes eum facta, post decretum de consignando, debeat omnino infra diem consignare sub poena arbitrio praefidis.

De registris, Extractibus, & exemplis, seu Copijs.

§. 20. **Q**uo ad registra, & Extractus perpetuo statuimus, & ordinamus, quod in omnibus, & quibuscunque causis cujuscunque generis ordinariis, in quibuscunque Urbis Tribunalibus, & coram quibuscunque Judicibus, nullis prorsus exceptis, motis, & movendis (quae scilicet à principio via ordinaria introductae fuerint, etiam si in illarum progressu una forsitan, aut plures commissiones supervenerint, ac materia introducta via ordinaria non esset de jurisdictione Judicis ordinaria) nulla penitus fiant registra, sed tantum extractus simplices, & absque aliqua terminorum extensione, qui in uno confecti in quibuscunque aliis Tribunalibus, si ad illa transportantur, plenam fidem faciant in omnibus, & per omnia, perinde ac si essent registra extensa.

Minusque extractus in causis ordinariis fiant, etiam una, vel utraque partium petente, nisi de iudicium licentia in scriptis obtenta, vel nisi acta essent ad alium iudicem transportanda.

In verè autem commissariis causis summam ducatorum ducentorum auri de Camera excedentibus, quarum videlicet principia ordinariò non sunt introducta, registra quidem fiant, sed modo infrascripto, quem, & in extractibus praedictis servari volumus & mandamus.

Registra bona, & legibilia Notarii, accurate, & juxta normam hac nostra constitutione traditam, & invocatam faciant.

Tam in Registris, quam in Extractibus hujusmodi conscribendis, facultates iudicum ordinariorum, vel deputationes eorum Locatenentium, cum illae sint notoriae, & illarum exempla publica, & impressa habeantur, nullatenus praesentantur, & pro illis Notarii nihil à partibus exigant.

Deinde tam in Ordinariis extractibus, quam in eorum, & aliorum quorumcunque Delegatorum etiam causarum Palatii nostri Apostolici Auditorum, & S. R. E. Cardinalium registris, dimittantur appositiones Fistorum ordinariorum, & certorum, Si autem occurrant Festa incerta, & repentina, in quae caderet, observatio alicujus

recipiunt.

termini, fiat mentio de illius summarie, & hoc modo, videlicet. De tali, fuit Confiliorum publicum, & sic de ceteris similibus.

7 Succesſive citationes, ſive cum inhibitione, ſive abſque ea factæ, in earum reproductione nullo pacto repetantur, ſed illarum executio tantum apponatur his, aut ſimilibus verbis; Tali die reproducta fuit citatio, de qua ſupra, quæ fuit executæ.

8 Nec monitoria Procuratoribus de ſolutione regiſtri facta ponantur in regiſtro, niſi forte ad effectum docendi de cenſuris.

9 Præterea ſi contingat commiſſiones ſemel regiſtratas aliis Commiſſionibus dependentibus præſentari, illæ amplius non regiſtrentur, ſed annotetur ſolum, in quo ſuperius fuerunt regiſtrate, & idem de Motibus propriis, Brevibus, & aliis Literis Apoſtolicis, ac aliis quibulcunque jam ſemel regiſtratis.

10 Idem, & de terminorum etiam ſubſtantialium extensione obſervari mandamus, ut ſemel tantum, pro qualibet Parte extenta non amplius extendantur, ſed tantum eorum reiteratio ſine extensione noſcitur, etiam in citatione ad ſententiam.

11 Inſtrumenta, quæ in actis cauſæ rogantur, non ultra illorum notulam extendantur, quo ad ea verò, quæ producuntur, præſentatur aliquid de illorum ſubſtantia, idque ſuccinctè, deinde illorum tenor apponatur hoc modo, Talis conſtituit Procuratorem ſuum talem, prout in inſtrumento, cujus tenor ſequitur, & ſic de aliis.

12 Conſequenter tam in regiſtris, quam extractibus cauſarum, in quibus per duos, vel tres annos nihil actum fuerit, non ponantur in illarum reſumptione mutatio anni, vel menſis, in dictio vacantiarum, creatio Pontificis, & ſimilia ad cauſam non ſpectantia.

13 Porro ſi contingat in aliqua cauſa plurium recipi juraſſiones Teſtium unico contextu, in regiſtris hujusmodi unicum juramentum, ubi omnes jurati nominantur, dumtaxat, extendatur.

14 Inſuper non repetantur dignitates, vel tituli Judicum, vel locus eorum Tribunalium & Partium litigantium, ſed tantum talis Jux, vel Auditor prædictus, vel talis actor, vel reus, aut procurator, aut ſimilia.

15 Singula folia in regiſtris confeſtis coram quibulcunque Tribunalibus, ac aliis Judiciis prædictis, contineant in qualibet illorum pagina ad minus lineas viginti quatuor, & unaquæque linea ad minus duodecim ſyllabas, quæ ſcribantur litteris bonis, & intelligibilibus, & in carta bona, non infecta, nec bibula, alioque liceat unicuique tam Judicum, quam partium, vel procuratorum litigantium ſola aliter ſcripta lacerare, & omnino debeant poſtmodum expenſis Notarii convenienter reſcribi, ſive lacerata ſint, ſive non, aut ſi Judici, & partibus, ſeu procuratoribus magis placent, folia ſic male ſcri-

pta taxentur pro medietate, vel alia rata ad Judicis arbitrium.

16 Rubricellæ regiſtrorum ſimiliter litteris bonis, & intelligentibus ſcribantur, ſintque fideles, & ſufficientes, integræ, & exactè introſcripto actui reſpondentes, totuſque actus & decreti tenorem, prout in Broliardo jacet, & inſtrumentum diem, annum, menſem, & partium nomina, reiſque geſtæ ſummam, vel indicem continentibus.

17 Proceſſus de partibus, itemque remiſſoriales, compulſoria, & alia, nulla ſcripturæ habitæ ratione, ſive ſit longa, ſive ſit brevis, ſive excedat, ſive non excedat numerum foliorum viginti quatuor, non regiſtrentur, neque in regiſtris, aut extractibus deſcribantur, ſed tantum, ut dicitur, rubricentur, ſi rubricati non fuerint, & pro dicta rubricatione ſolvatur merces foliorum ipſius proceſſus, originalis tantum.

18 Niſi quando ſcriptura dicti originalis in qualibet facie excederet lineas triginta, continentes in earum qualibet ultra ſyllabas decem & octo, quo caſu exceſſivas regulentur, & ſolvatur ad rationem linearum, & ſyllabarum, ut ſupra.

19 Copiæ, quæ inſtar regiſtri, vel extractus dantur, non minori ſyllabarum, aut linearum numero deſcriptæ tradantur.

20 Inſtrumenta in actis rogata, etiam ſemel publicata, aut quæ in actis aliis producta ſunt, ſi repetantur, & poſtea regiſtrati contingat, non ſolvatur merces niſi foliorum ſcripturæ ad rationem Regiſtri, vel Extractus, & ſi non fuerint aliàs publicata, ſolvatur tantum tertia pars mercedis debitæ pro publicatione, cujus etiam ratio habeatur in caſu quo poſtea ſumantur in publica forma, ut ſcilicet tanto minus de mercede publicationis ſolvatur.

21 Pauperibus dantur gratis Extractus, Regiſtra, inſtrumenta etiam publica, Copiæ, & alia quæcunque expeditiones, & ſcripturæ, tam civiles, quam criminales, & oſtendantur etiam originalia Pauperum Advocato & Procuratori ſimiliter gratis, & abſque ulla impenſa, & ſi quando contigerit probandam eſſe paupertatem, Teſtes ſimiliter gratis, & ſummariè examinentur, & de paupertate ſtetur arbitrio Judicis.

22 Et quoniam aliquando Notarii extorquent à Partibus modicam artham, ut poſtea cogere illa poſſint ad recipiendum Extractus, artha non obliget, niſi in caſibus in quibus Extractus jure confeſciendus eſt.

23 Neque exigant Notarii, quicumque illi ſint, etiam Archivij Romanæ Curie, mercedem Extractus, ſive Regiſtri, niſi illis completis.

24 Notarii Rotæ, ultra præmiſſa per eos omnino ſervanda, rubricationes per ſe fideliter, & ſufficienter faciant, & correfpondentes actui introſcripto, ut ſupra dictum eſt.

Non rubricentur proceſſus de partibus rubricati, ut jam ſupra dictum eſt, niſi quantum illis de eſſe uſum fuerit, nec Regiſtra

de Curia, ut moris est, ligentur, & si interpretationem fieri, necesse fuerit ob idioma a latino diversum, in quo processus forte conscriptus erit, non fiat in forma Registri, sed processui de partibus, ita ut una carta Registri illius importet dimidiam ad minus processus de partibus, nisi de partium consensu id fieri convenit.

26 De parte lucris Registorum, vel Testium, vel copiarum, antequam causae suis sint Auditoribus commissae, cum Solicitoribus, Advocatis, vel Procuratoribus non paciscantur, nec de gratia, quam de Registro facere intendunt, veluti de dando quindecim, vel viginti folia pro ducato, ita ut persona, cum quibus agunt, de lucro participant, sub pena privationis, sed totum quicquid post commissam causam convenit, partis beneficio penitus cedat.

17 Mandantes omnibus, & singulis Iudicibus & Auditoribus praedictis sub indignationis nostrae poena, ut pro praemissorum inviolabili observatione in causis coram eis ad praesens pendentes, & quae in posterum pro tempore pendeant, nulla aliter quam ut praefertur, confecta Registra, & Extractus admittant, & recipiant, imo illa tanquam in fraudem, ac damnum Partium litigantium confecta rejiciant, suosque Notarios, & Extractus, & Registra huiusmodi juxta praemissa conficiant, cogant, & compellant, atque ut illa observentur, diligenter curam adhibeant. Districtius nihilominus inhibentes Notariis ipsis sub mille ducatorum auri de Camera, partim Partibus litigantibus, partim Camerae Apostolicae applicandorum, ac privationis, & amissionis Notariatus per quemcunque Contravenientem eo ipso incurrendis poenis, ne de cetero in causis, in quibus Notarii deputati fuerint, & scripserint, Registra, & Extractus aliter, quam ut praefertur, omnibus semotis fraudibus, conficere audeant, seu praesumant. Volumus tamen, & mandamus, quod Gubernator Urbis, & Auditor Camerae cumulative possint, & debeant, etiam ex officio, & partibus non instantibus, inquirere etiam extrajudicialiter, & manu Regia, an Notarii cujusvis Tribunalis praemissa servant, & contravenientes supradictis poenis punire, prout etiam ipsi Scribae Extractuum, & Registorum, qui in illis scribendis praemissa omnia non servaverint, possint ab eisdem eorum arbitrio poenis puniri, non obstantibus quavis appellatione, reclamazione aut recursum.

De Curforibus, & Mandatariis.

1
Videantur
Pij IV. cons. 5. 21.
ss. S. 7. &
fig. fol. 11.
& seq. lib. 1.

Cursores, & Mandatarii quicumque, eorum officium fideliter, & ea qua decet, integritate, diligentia, peritia & discretionem exerceant.

2 Ad dicta officia non admittantur Personae suspectae de falsitate, & qui nesciant legere, vel scribere latinè, neque infirmi non va-

lentes ambulare propriis pedibus, vel Senes excedentes annum sexagesimum.

Cursores solitam, & debitam assistentiam irreprehensibiliter observent, Consistoria publica, & privata, necnon alias solemnitates, & divina officia intimari solita, fideliter debito tempore intiment Cardinalibus, & aliis, quibus tenentur absque praemij, & mercedis alicujus expectatione, nisi solita antiquitus, & consueti.

4 Citationes, & intimationes personales, vel ad domum, vel in valvis, & locis publicis tam Cursores, quam mandatarij pro eorum officio, & Curiis quibus servant, fideliter, & mature faciant, & factas referant, & contra proprias Personas non suppositas, vel falsas, aut non cognitatas per eos sub pena amissionis officij. Et quando Personae citandae eis notae non sunt, non assertioni partis, sed duorum Testium testimonio, de Citandorum qualitate veram noticiam habentium stare debeant, alias executionem citationis facere, vel factae referre non debeant sub simili poena, & pro falsatis habeantur contrarium facientes, sintque statuta mercede contenti, novas angarias non faciant, neque inducant.

5 Relationes de citationibus personaliter executis, nisi sit Persona citanti cognita, & personaliter apprehensa, tam Cursores, quam Mandatarii facere non audeant, neque debeant.

6 Nec possint Cursores, vel Mandatarii citationes ab aliis Curforibus, vel Mandatariis executas subscribere etiam quod inter se citationes, vel Urbis Regiones distribuant, sed illemet Curfor, vel Mandatarius, qui citationem est executus, in pede ejusdem debeat fidem & relationem facere factae per eum executionis sub poena falsi.

7 Officia pro alio, vel aliis in attendam capere, vel exercere non debeant, nec possint.

8 Caveant etiam ab appaltu citationum, super quibus quodvis pactum cum quibusvis personis iniri omnino interdicimus.

9 Insuper curent, tam Cursores, quam Mandatarii omnes citationes personaliter exequi. Et si personas commodè habere non poterunt, teneantur dimittere citationum copiam in manibus alicujus de familia, qui si non adsit, aut fores aperire nolint, citationes affigant ad januam domus sibi cognita, adhibito tamen uno Teste, & relationes in scriptis dumtaxat referre debeant exprimendo an personaliter, vel domi dimissa copia, vel affixa, in casibus praemissis, qui in citatione exprimi debeant, & an ad statim, vel ad hodie per totam, seu ad primam diem, vel aliam fecerint, sub poenis praedictis.

10 Praeterea citationes, & earum copiae Citatis dimittendae, vel affigendae, tam a Curforibus, quam a Mandatariis, fiant omnino bono, & intelligibili caractere, & dictae copiae subscribantur a Curforibus, & Mandatariis, qui eas exequuntur, ut in omnem casum

- casum possint ad eum qui ea fecerit, recurrere.
- 11 Citationes, intimationes, & alia, non exequantur prædicti sive personaliter, sive domi dimissa copia, post tertiam horam noctis, Per affixionem autem in casibus præmissis non nisi de die, & tunc in relationibus expriment fecisse de die, dimissa copia affixa in tali loco.
- 12 In citationibus, & aliis nomen tam Actoris, quam Rei, cum cognomine, exercitio, vel habitationis, vel patriæ designatione expriment.
- 13 Idem Cursores, & Mandatarii in subhaftationibus pignorum affigere debeant ad valvas officii, in quo fit subhaftatio, oblationes, quæ dictum sunt pro pignoribus captis subhaftandis.
- 14 In citationibus, Ad videndum mandati consignari pignora, apponant etiam. Et videndum mandati subhaftari.
- 15 Pignora omnia ab Executoribus quibuscumque eis consignanda, ordinatim singulariter adnotare debeant in eorum libris, exprimendo rerum qualitates, & quantitates, nomen Executoris, & Colligantium.
- 16 Oblationes recipiendas adnotare debeant in eorum libris, cum appositione anni, mensis & diei, ac expressione nominis, cognominis, exercitii, vel habitationis, vel patriæ Offerentium.
- 17 Non recipiant oblationes cuiuscumque Officialis illius Tribunalis in quo facta est executio, nec ipsius Officialibus interventum, neque Notariorum, & aliorum Juvenum Tribunalis, neque ipsorum Cursores & Mandatarios Affinium, vel Consanguineorum usque ad tertium gradum.
- 18 Minus officium ipsorum cuiquam impartiri dolose reculent, vel differant, nec etiam sub prætextu modicæ mercedis, vel quod maiorem habere velint.
- 19 Cursores (ad quos spectat) commissiones ad bancum Cursores perventis, statim scribant, & in libro solito anotent, ita ut ab omnibus videri possint, nec quovis modo aliquâ Commissionem non adnotatam, vel occultatam penes se retineant.
- 20 Quicumque ex Cursoribus, & Mandatariis, qui in aliquo præmissorum contravenerint, penam scutorum decem pro qualibet vice, aliasque penas pecuniarias, & corporis afflictivas, privationisque officij pro modo excessus à suo Iudice arbitrandas incurrat, damnaque, & interesse Partibus reficere compellatur.
- 21 Cursores pro qualibet citatione, inhibitione, vel quavis aliâ intimatione cuiuslibet actus iudicarij, non exigant ultra bononenos duos, nisi fortan executio citationis, vel alterius actus iudicarij huiusmodi facienda esset in loco satis distanti à Tribunalibus Urbis, quo casu exigere possint bononenos quatuor, & non ultra. Et loca intelligantur esse distantia, exempli gratia, si executio sit facienda in regione Transiberim, Montium, Trivii, & non longe ab Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Populo. Et extra mœnia Urbis (in illius tamen Suburbis) non ultra carolenum unum.
- Pro citatione verò, inhibitione, vel intimatione simili, facienda contra Episcopos & Prælatos, ac alias personas qualificatas, & Procuratores Filci, non ultra bononenos quinque.
- Pro citationibus, vel executionibus, aut intimationibus quarumcumque literarum extra Curiam, & in partibus faciendis, statuta, & debita eis antiquitus mercede sint contenti, & ultra exigere non audeant.
- Pro subhaftatione quorumcumque pignorum tam mobilium, quam immobilium, idem Cursores exigant, prout hactenus exigere consueverunt.
- Pro deliberatione verò, custodia, vel recuperatione pignorum, aut alio prætextu, etiam quando bona non sunt posita sub hafta, nihil, etiam à sponte dantibus, recipiant.
- Nec quisquam ipsorum pro ea intimatione, qua Partimimatur, mandatum procuræ esse in actis productum, vel Procuratores in causa esse revocatos, ultra julium unum percipere audeant, etiam si dictum procuræ mandatum de partibus venisset.
- Et pro prima Commissione, per quam causa coram aliquo Iudice introducitur, exigant bononenos quinquaginta, & pro aliis verò, si quæ in causa supervenerint, bononenos decem, & octo, etiam quod dictæ Commissionis post primam supervenientes adderent, aliquid, vel alterarent iustitiam, aut haberent aliquam novam clausulam, vel admitterent aliquem Tertium pro suo interesse ad causam, quocumque contratio usui, vel potius abusu non obstante.
- Diem præsentationis in Commissionibus appellationum, vel principalibus in causis, manu propriâ, antequam præsentent, vel in Arca eas ponant, seu, ut vulgo dicitur, incaplent, verè, & fideliter ponere teneantur, nec sine tali manus, & nominis appositione, ultra manum Magistrum Cursores dictæ Commissiones ponantur in Arca.
- Cæterum Mandatarii quarumcumque Curiarum, non exigant ultra bononenum unum pro citatione, nisi facienda sit in longinquis locis ab eorum Curis, quo casu exigant duos & non ultra; itemque exigant duos bononenos pro intimatione cuiuslibet sequestri, monitorij, inhibitionis, decreti, & cuiuscumque actus iudicarij, exceptis citationibus faciendis contra Fiscum, pro quibus exigere possint bononenos tres.
- Pro subhaftatione, & deliberatione pignorum, sive rerum & bonorum mobilium, & immobilium, usque ad summam trium scutorum, bononenum unum pro quolibet scuto, ab inde supra bononenos duos

duos pro quolibet scuto, ita tamen, quod ultra unum scutum non exigant pro quacunque summa, etiam, quod res subhastatae, & deliberatae ad magnam summam ascendunt.

De Baroncellis, & Executoribus.

§. 22. **B**aroncelli, & Executores omnes quarumcunque Curiarum, observent in omnibus, & per omnia tabulam, ordinationes, & taxam de mandato nostro editas, & pro executione quacunque nihil ultra praedictam taxam, & mercedem eis assignatam, etiam a sponte dantibus recipiant, sub poenis in ea contentis.

Quinimo nec debitam mercedem, nec aliud quicquam, etiam a sponte dantibus recipiant, nisi facta verè, & realiter executione reali, vel personali, aut captis pignoribus, quorum tractus si non sufficeret, ita ut sit opus nova executione, novam propterea mercedem recipere non possint, sed teneantur denud gratis, & toties idem mandatum exequi, donec integrè Creditor satisfiat.

Quo verò ad pignorum in executione captorum custodiam, subhastationem, & restitutionem, quo res integrè, & sine ulla fraude fiat, quisque Magistratus in suo Tribunali suum quemque Depositarium eligat, & deputer penes quem pignora conserventur.

Capta autem pignora, debeant Baroncelli, & Executores per totam sequentem diem consignare Depositario, quem quisque Magistratus ad hoc, hujus nostrae Constitutionis autoritate, deputaverit.

Quae pignora fideliter describantur in libris ad hunc effectum, specialiter per quemlibet Baroncellum, Executorem, & Depositarium, ut supra, deputandum, retinendis, cum annotatione quantitatis, & qualitis bonorum, diei, & Executoris.

Et quando contingit poni sub hasta bona in partibus existentia vigore mandati in Urbe relaxati, volumus, & mandamus, praeter edicta, & diligentias in loco subhastationis, & iudicii fieri solitas, fieri debere etiam in loco ubi, vel in cuius territorio bona ipsa subhastanda reperiuntur, pro reperiendis Oblatoribus, nec aliter posse ad deliberationem deveniri, nisi habita prius ab Officiali illius loci relatione de edictis ibi publicatis.

Ad haec in pignorum subhastationibus, si lapsus ad offerendum tempore quispiam plus obtulerit, non fiat deliberatio, nisi intimato eo qui prius licitando vicerat, ut possit iterum si velit per totam sequentem diem plus offerre, alioqui oblatio, & deliberatio illi, cui facta est non suffragetur.

Cum autem in Executionibus realibus contingerit recipi cautionem in forma depositi, aut pignora alicui in depositum tradi, non credatur de hoc Executoribus

nisi vel cum subscriptione ipsiusmet depositarii a tergo mandati, vel cum interventu duorum Testium, quorum nomina similiter a tergo mandati describantur, ac deinde in praedictum librum referantur.

Mandata civilia, Birruarii, vel exequutores, non exequantur in diebus festis, neque de nocte, nisi sint mandata suspicionis fugae, neque de die in domo januis clausis, nisi Parte citata, & cum speciali decreto Iudicis.

Mandata sibi a Partibus consignata, teneantur infra triduum exequi, vel illa Partibus petentibus restituere, & casu quo mandata aliqua ipsis consignata perdidierint, ad sumptus duplicatorum extrahendorum teneantur decernimus.

Et ostensa Executoribus Carta dotali, Non gravetur, vel Inhibitione aliqua, nihil exigant mercedis, neque faciant executionem aliquam, & si quam fecerint, gratis restituant.

Quando autem Executor asserit aliquam executionem non fecisse, eo quia sibi exhibitio fuerit Non gravetur, vel Carta dotalis, vel Inhibitio, debeat sumere ejus copiam, si brevis est, vel saltem annotare diem, Notarium, & Iudicem, qui hujusmodi inhibitionem, aut Non gravetur, aut Cartam dotalem concessit, alias Executor Iudicis arbitrio puniatur.

Restituat quilibet Executorum praedictorum executiones, siue bona in executione capta gratis, quotiescunque Iudex id mandaverit.

Porro, traditis sibi mandatis de consignandis pignoribus in executione captis, non possint Executores, eorum consignmentem vigore cuiusvis impedimenti supervenientis effugere, vel differre, sed teneantur omnino dicta pignora consignare.

Ceterum nullus Executor, aut Birruarius, possit mandata civilia exequi alterius Tribunalis, quam ejus, in quo sunt ipsi exequutores, exceptis Executoribus, aut Birruariis Gubernatoris Urbis, Vicarii, Auditoris Camerae, Senatoris, & Burgi, pro quibus omnibus teneantur eorum Baroncelli, contra quos quocunque casu procedatur executivè, & manu regia.

Baroncelli autem, & ceteri Executores Urbis, possint ad executionem procedere contra committentes fraudes, & facere, ut sint inventiones, eo modo quo Extraordinarii, & alij Curiae Capitolinae, & Conservatorum Executores faciunt, dummodo in fraude deprehensos ad ipsos Conservatores deferant, & deducant, habeantque partem poenarum hujusmodi inventionum, sicuti & dicti Extraordinarii.

Nec quispiam eorum, qui executionem non fecerit, sub praetextu quod facta fuerit executio ab eo Executore, a quo fieri non poterat, vel in loco, in quo certus executor deputatus erat, aliquid prorsus a Partibus, contra quas executio facta fue-

rit sub poena furti audeant exigere.

18 Capiti cum mandato de adducendo ad praesentiam, non carcerentur, nec ad carceres, nisi de expresse ordine Iudicis illius, qui mandatum relaxavit, ducantur, etiam quod ipsius Iudicis praesentia commodè haberi non possit.

19 Baroncelli non exigant à Carceratis quicquam ratione expensarum in Exploratoribus factarum.

20 Baroncelli, & alii Exequutores quarumcunque Curiarum, Extraordinariis maioribus, in spectantibus ad eorum officium obedire teneantur.

21 Quicumque in praemissis, ac alijs sibi ventis, aut ordinatis contravenierit, pro modo excessus etiam corporalibus poenis, ac etiam privationis officij, Superioris sui arbitrio plectatur, damnaque & interesse Partibus reficere cogatur, pro quibus damnis, & interesse quilibet Baroncellus cujuscumque Curiae, pro suis Exequutoribus, & Birruanis obligatus sit.

De Carceribus, & Carceratis, & eorum Visitationibus & Custodiis.

Ad huc vide etiam Pauli III. constit. 44. §. 1. 28. 31.

1 §. 23. Carceres Curiae Sabellorum, Turris Nonae, & Capitolij, nullo pacto locentur, sed eorum custodiam, & officium Commentariensis ipsorum carcerum Domini, sub certa mercede, depurent aliquem Virum probum à Gubernatore Urbis, & quoad Capitolium à Senatore approbatum. Et quatenus de licentia Nostra, vel Successorum nostrorum Romanorum Pontificum locentur, Conductores approbentur à Gubernatore, & Senatore respective, qui etiam possint ipsos Conductores, ex causis illis bene visis, & ad eorum libitum, remove.

2 Gubernator Urbis semel in mense, unà cum Pauperum, & Fiscij Advocatis, & Procuratoribus, ac Deputatis à Societatibus Charitatis, & Pietatis, ultra Visitationem ordinariam semel in hebdomada fieri solitam (quam omnino fieri volumus, & mandamus) visitet Carceres tam secretos, quam publicos per se ipsum, ne Carcerati indebitè à Custodibus carcerum malè tractentur. Atque, ut tabula novissime edita, & in ipsis carceribus affixa tenenda, observetur, provideat.

3 Protector autem Charitatis, & illius Deputati, cum interventu Gubernatoris, & Fiscij Procuratoris, eligat duos Medicos fideles, & expertos, unum scilicet Physicum, alterum verò Chirurgum, qui visitent Carceratos infirmos, & curent, ac de eorum infirmitate, cum opus fuerit, fidem gratis faciant eidem Gubernatori, & alijs Iudicibus, provideantque eidem de competenti salario, expensis maleficiorum solvend.

4 Eligat etiam in primis aliquem Presbyterum saecularem, vel regularem, qui confessiones ipsorum Infirmorum, vel aliorum

Carceratorum (non tamen ultimo supplicio damnatorum, postquam in manibus Executorum consignati fuerint, quorum cura ad Confratres Societatis Misericordiae spectat) audiat, eosque Carceratos visitet, ac spiritualiter consulatur.

Trices bis in anno visitentur à Commissario ad id deputato.

Visitator verò carcerum, qui nunc à Societate Pietatis Carceratorum eligitur, & deputatur, quolibet die post carcerum visitationem ad Advocatum Pauperum accedere, & sibi nomina eorum, qui in dies carcerantur in scriptis, & pariter etiam Iudicibus deferre teneatur.

Caplae omnes elemosinarum, quae sunt Carceratis, clausae teneantur, & claves sint penes Pauperum Advocatum, qui suo arbitrio eas aperiat, & elemosynas in eis repertas distribuat inter Carceratos, qui facultatem sealandi, & alimenta aliunde non habent.

Carcerati in Ripa, praesententur in Visitatione Capitolij; Carcerati verò in Burgo, praesententur in Visitatione Turris Nonae, & Visitationes intimentur Camerario Ripae, & Iudici Burgi per Procuratores Pauperum.

Ceterum omnes de carcere ad carcerem, occasione Visitationis transportandos, Birruarii cujuscvis Tribunalis requisiti, transportare debeant gratis, & nihil prorsus recipiant etiam nomine muneris, sub poena privationis officij, & trium ictuum funis publicè infligenda.

Citationes contra Carceratos in carceribus exequendae, non nisi personaliter fiant.

Arresta contra Debitores aliter, quam praecedente mandato servatis servandis relaxata, nulla sint, & eis non obstantibus arrestati relaxentur.

Alimenta Debitonibus carceratis ex deceto praestanda, deponantur anticipatè saltem pro decem diebus, & integra Carceratis solvantur, & consignentur absque ulla diminutione, vel retentione.

Carcerati pro testibus, quibus ab Instigatore, vel Fisco praestari debent alimenta necessaria, quam diu ibi detinebuntur, expediti statim relaxentur gratis ubique, nec pro dictis alimentis, sive expensis ullatenus retineantur, sed carcerum Custodes illa exigant ab Instigatoribus vel Fisco.

Instrumenta satisfactionum pro Carceratis in partibus datarum, vel receptatum, non nisi Parte, cujus interest, citata, in actis producantur, & aliter producta non suffragentur, & Notarij, qui ea sine Partis citatione receperit, periculo recepta intelligantur.

Solius dati solitus Cancellatio Baroncellij pro quolibet Carcerato relaxando, solvatur Cancellario duntaxat Baroncelli Gubernatoris, & non aliis cujuscvis alterius Tribunalis, & quando mandatum erit signatum

signatum grātis, nihil, quando verò in forma Pauperum, non nisi mediocritatem iudici Cancellarius prefatus possit, & audeat exigere, sub pœna arbitrio Visitatorum.

16 Relaxati à carceribus, in quibus pro causa criminali detinebantur per spatium horarum, non possint pro civili causa capi, & carcerari.

17 Relaxati verò à carceribus ob non præstationem alimentorum, possint quidem, volente quodcumque Creditore alimentum præstare, denudò carcerari, sed non cum eodem mandato, nisi prævia nova citatione, & facto alimentorum deposito, saltem pro quindecim diebus, aut amplius, arbitrio Iudicis.

18 Pauperes carcerati, quando sunt in casu liberationis liberentur, & relaxentur gratis ubique quod Iudices, Notarios, Executores, carcerum Custodes, & alios omnes, nec quicquam pro hora sententiæ, vel decreti, Iudicium propinis, aut quibusvis juribus Fiscalibus solvere teneantur.

19 Etsi cum exilio relaxentur, conserventur insolita exemptione non solvendi Custodibus carcerum expensas victus habitus in carceribus, & juxta formam mandatorum statim, ac liberè dimittantur.

20 Custodes quorumcumque carcerum, seu Commentarienses, observent, & ipsi tabulam post præsentem constitutionem suo loco imprimendam, quam etiam Publicè affixam teneant, & alias ordinationes, & decreta ipsos concernentia, sub pœnis contentis in eis.

21 Observent insuper, & executioni semper demandent quicquid communi Visitatorum voto fuerit deliberatum, & in observantes eorundem Visitatorum arbitrio puniantur.

22 Et post decretum à Visitatoribus factum derelaxando Debitorem, Custodes ad instantiam cujusvis Creditoris arreſta eadem die non recipiant, sed nec etiam postea ad instantiam illius Creditoris, qui eum detinebat, nisi arrestum fuerit, à duobus Visitatoribus subscriptum.

23 Teneantur etiam dicti Custodes, post publicam Visitacionem carcerum, a Visitatoribus, seu ab Advocato Pauperum requisiti, dare notam Carceratorum criminalium in secretis existentium, cum expressione temporis, & Iudicis.

24 Ex infirmis, etiam pro civili causa detentis, teneantur ponere in Valentidinario, quod inframariam appellant.

25 Detentos in publicis carceribus superiùs, & in mediis, quolibet die conducant ad audiendam Missam.

26 Nullum recipiant in carceres, quem prius non describant in libro Carceratorum cuius mandato, ad eius instantiam, & pro qua causa captus, & an pro suspitione fugæ, Alioquin Carceratus non descriptus ad nullas viſtus, aut carceris expensas teneatur.

27 Ac bona, vel pecunie, quæ penes ipsum

ad carceres ductum reperiuntur, facto inventario in ejusdem Carcerati præsentia, cum duò Testibus consignentur Custodi carcerum, qui teneatur omnia integrè restituere ad mandatum Iudicis, qui illum capi fecit.

Nec possint Custodes, vel Capitanei quicquam alimentorum Carceratis auferre, vel subiretinere, prætextu alimentorum præstatorum, sub Pœna privationis officij, & alijs arbitrio Visitatorum.

Detentis in secretis carceribus, nullo pacto directè, vel indirectè prohibeant, vel impediunt, quo minus alimenta aliundè deferantur, facta tamen prius per se ipsos Custodes diligenti inquisitione, nè apodicta, vel quidaliud in sæculis transmittatur, nisi aliud sibi à Iudice demandatum fuerit: Atque in tali casu alimentorum aliundè habiturum, non possint Custodes quicquam à dictis Carceratis neque pro alimentis, alia de causa prætere.

A Carceratis autem in publicis carceribus, & ut dicitur, ad largam existentibus, nihil pro camera, passeggio, vel etiam alimentis ultra quinque dies, petere possint.

Similiter in transportatione Carceratorum, ad alios carceres mandato Iudicis faciendâ, vel pro extractione à carceribus, ad effectum alicujus contractus, vel obligationis faciendæ, aut etiam pro extractione compedum nihil recipiant.

Nec pro arresto ab Arrestantibus, etiam sponte dantibus plus exigant, vel recipiant quam à Carcerato exigitur pro relaxatione à carceribus.

Non permittant in publicis Mulierum carceribus, neque ad earum ferreos cancellos, seu fenestras, aliquem alium Carceratum accedere, seu versari.

Et ubi Iudices in mandati de excarcerando apponunt clausulam, Absquè alia manu, etiam Procuratoris Fisci, vel Commissarij Camerae respectivè, Custodes obedire, & Carceratos dimittere teneantur, licet Procurator Fisci, aut Commissarius Camerae respectivè manum opponere recuserint.

De secularibus Visitatorum carcerum

§.24. Visitatorum carcerum possint relaxare Debitores à carceribus ex causis infra scriptis.

Primò concedendo dilationem, data cautione de solvendo infra tempus assignatum, & hoc præsertim, quando Visitatores considerant retentionem Debitoris cedere non solum in ipsius præjudicium, verum etiam Creditorum, cum Debitor in carceribus existens, efficiatur deterioris conditionis, & dies minus solvendo, ubi extra carceres facilis intra tempus assignatum modum satisfaciendi reperitur sit, & hoc dummodo Creditores sint diutiores, & ære alieno non onerati.

Secun-

Ad
vide
am
conf
§ 21
§ 25
2.

Ad hunc
de colla
Pauli III
fol. 68
lib. I. &
conf. 41
Fij V. fol.
105, 106

2.

3. Secundo, relaxare possint Debitorem, qui hec non habeat pecunias in promptu, habet tamen tot bona, ex quorum venditione potest Creditoribus satisfieri, & ex tunc consensit eorundem bonorum subhaftationi, & Visitatores hoc faciant, facta prius per Debitorem indicatione suorum omnium bonorum, ac data cautione de se representando, in eisdem statu, & terminis, in quibus carceratus reperitur, in casu impedimenti, vel quod bona non sufficiant.

4. Et si bone non sufficiant, & bonis cedere velit, nequebireum viri de deferre, non nisi de omnium Creditorum consensu, quemquam relaxare possint.

5. Idemque servetur etiam, quod clarum sit, Debitores nullum proflus habere modum satisfaciendi Creditoribus suis, nisi ex sudore vultus sui.

6. Tertio, relaxare possint, quando Creditor executionem habet realem, & est in bonis captis per executionem sibi bene cautum.

7. Quarto, in casu infirmitatis, Creditores eorum sumptibus Pauperibus debitoribus alimenta, & medicamenta ministrant in carceribus quibus Creditoribus reculantibus, relaxentur, habita fide à Medicis deputatis & data cautione, si illam habent, sin minus recepta juratoria cautione, de se representando, postquam convalescant. Quod servetur etiam in debitoribus non pauperibus infirmis, qui data pariter cautione de se representando, ut supra sub pœna debiti relaxari possint.

8. Quinto, relaxentur Debitores, quando cognitas eorum paupertate, & pertinacia Creditoris, qui tamen non sit aequè pauperi mandatum fuit, ut carcerato Debitori subministraret alimenta, & ipse hoc facere recusat, Quodcumque autem Debitori relaxato Creditor paratus si alimenta præstare, possit illum cogere ad redeundum ad carceres, prout supra dispositum est.

9. Sexto, relaxentur Mulieres pro debito civili detentæ, quando sunt honestæ, etiam si captæ sunt pro debito publico.

10. Septimo, relaxare possint Debitores, qui ex natura debiti de jure non tenentur ultra id, quod facere possunt, tunc enim nec carcerari poterant, & propterea contra bona, est executio dirigenda.

11. Octavo, relaxentur Debitores capti ut suspecti de fuga, data cautione de se representando, sub pœna debiti.

12. Nonò, relaxentur Debitores, facta cessione bonorum prout de jure, & servata forma Constitutionum fel. rec. Pij Papæ IV. incip. Cupientes Mercatoribus, & Pij Papæ V. incip. Reverendi Domini Visitatores.

13. Decimò, relaxentur Debitores nulliter, & indebitè capti, de qua nullitate manifesta constet.

14. In quibus omnibus relaxationibus sint præsentibus Judices, qui mandata relaxarunt & uti edocti, atque instructi de meritis causæ rationem reddant.

Et in præmissis habeatur ratio paupertatis Creditoris, & an debitor calumniosè diu litem sustinuerit, fatigando Creditorem expensis, & laboribus, & in aliam dilationem habuerit, & Creditori non satisfecerit, non constituto de legitimo impedimento. Et in his omnibus Visitatores arbitrio utantur, & pensatis qualitatibus tam Creditoris, quam Debitoris, ac facultatibus, & natura debiti, decernant ea, quæ juri, & æquitati, & utilitati etiam Creditorum conveniant.

15. Cum autem à Visitatoribus Carcerum fuerit alicui Carcerati causa commissæ alteri Judici, quàm illi, qui mandatum de carcerando relaxavit, maneat nihilominus dictæ causæ Notarius, per cujus acta fuit relaxatum mandatum & id ipsum servetur quodcumque contigerit cautionem aliquam recipi per alium, quàm causæ Notarium, quo casus, qui cautionem recipit, teneatur dictæ cautionis integram fidem, & authenticam, dare causæ Notario.

16. Quando in Visitatione alicui Carcerato dilatio videtur concedenda, illa semper intelligatur concessa etiam quoad executionem realem, nisi in specie in decreto sit apposta clausula, sine præjudicio executionis realis.

17. Atqui Præsides Carcerum, & alii, quibus à dictis carcerum, Visitatoribus alicujus Carcerati causa commissæ est, cum Carceratum à carceribus relaxarint, nullo pacto se amplius in principalis causæ cognitionem immisceant, sed merita suo Judici cognoscenda relinquunt.

De Prothomedico, & Aromatariis.

§ 25. Prothomedicus in visitatione Aromatariarum faciat in manibus Notarii præstare juramentum ab Aromatariis, quod bona in Aromataria existentia, sunt propria ipsorum, nec alia habent alio loco abscondita, & qui falsum juraverint, ab eodem Prothomedico, & Consiliariis debita pœna puniantur.

1. Consules Aromatariarum, sicut & ceteri Aromatarii sunt suppositi jurisdictioni, & obedientiæ Prothomedici, à quo si quando segratos sentierint, ad Auditorem Cameræ recurrant.

2. Atque in puniendis Aromatariarum delictis, & alijs casibus, in quibus vigore concordiar, Prothomedicus, & consiliarii tenentur exquirere consilium Consulum Aromatariarum, si dictis Prothomedico, & Consiliariis fuerit visum dictum consilium minime sequi, faciant, eo non obstante suum decretum, à quo qui sentierint se gravatos, recurrant ad Auditorem Cameræ, & interim, recursu, vel tempore ad currendum pendente, superfeedeatur in executione decreti.

3. Idem Consules nullam proflus habeant potestatem, & jurisdictionem eligendi Aromatarium, quem Proconsulem vocant, ad visitandas Aromataras extra Urbem de-

gentes, minusque subscribendi patentes, uti Consules districtus Urbis, & superintendentes Artis in statu Ecclesiastico, sed talis eligendi potestas penes Prothomedicum fit, & remanet.

5 Decreta facta in Congregationibus Aromatariarum, quod nullus Aromatarius possit pro veritate fidem aliquam facere nisi de consensu, vel licentia Consulum, sunt penitus, nulla, & invalida, & quisque ad libitum possit absque ulla prorsus licentia pro veritate se examini subijcere, aut extrajudiciales fides facere.

6 Pro pretio rerum Aromatariarum servetur præscriptio quinquennalis, non obstante quavis interruptione, etiam per receptionem partis pecuniarum, aut per dationem aliarum rerum Aromatariarum.

7 Aromatarii nullam prorsus audeant in quemquam exercere sub quovis prætextu criminali jurisdictionem. Prothomedicus autem non nisi in delictis, pro quibus veniat imponenda poena pecuniaria usque ad auros viginti quinque.

Pœna Constitutionis.

Pœnarum
qualitas
in contra-
venientes.

§.26. Quicumque verò ex iis, qui hac Constitutione sunt comprehensi, aliquid contra præmissa eos respectivè concernentia, in quibus specialiter poena non est adjecta commiserint illi scilicet, qui supremo magistratu funguntur, vel alia dignitate præfulgent, indignationis nostræ, & Romani Pontificis pro tempore existentis, aliasque similiter arbitrio nostro, & Romani Pontificis infligendas poenas, ceteri verò omnes, ultra rerum, & pecuniarum malè, indebitè, vel alias perceptarum restitutionem, & alia damna, expensas, & interesse, ad quæ omnino, tam ex suo, quam suorum in officio existentium facto teneri, & pro eis executione, ac manu regia procedi, volumus, & mandamus poenam privationis, exilij, & alias poenas pecuniarias, & etiam corporales arbitrio Judicis, pro facti, & personarum qualitate infligendas poenas incurrant.

Procedatur tam ex officio & per inquisitionem quam ad instantiam quorumcunque.

§.27. Ut autem præmissa omnia, & singula à Nobis, ut præmittitur, ad publicam præcipue Pauperum carceratorum, & Liti-gantium utilitatem, & levamen statuta, decreta, & ordinata, debite in omnibus, & per omnia executioni mandentur, & inviolabiliter observentur, Mandamus omnibus, & singulis Almæ Urbis, & Curie nostræ Judicibus, & Magistratibus, ac præcipue Camerario, Vicecamerario, & Gubernatori Urbis Auditori Camerae, ac Præsidi Carceratorum pro tempore existentibus, & eorum singulis, ut (ultra alios etiam in aliquo casu specialiter deputatos) præmissa omnia, & singula ab omnibus observari faciant cum effectu, inobedientes coercant, &

compellant, tam ex officio, & per inquisitionem, quam ad instantiam Advocati Pauperum Procuratoris Fisci, Commissarii Camerae, & Procuratoris Pauperum pro tempore existentium, & aliorum quorumcumque omni, & quacunque appellatione, sive recursum remotis.

§.28. Declarantes hac nostra Constitutione, sub simplici, ac generali Magistratuum Judicium, Notariorum, aut Officialium nomine, omnes omnino Magistratus Judices & Personas quantalibet dignitate fulgentes ac speciali nota dignas, omniaque Tribunalia, quamvis suprema, Camerarii, Vicecamerarii, Gubernatoris, Auditoris Camerae, Vicarii, causarum Sacri Palatii nostri Auditorum, & Clericorum prædictæ Camerae Præsidentium, Senatoris, Conservatorum locorum Piorum, & cæterarum Curiarum Judices quoscunque, tam majores, quam minores, eorumque Notarios, Officiales, & Ministros omnes, nullis prorsus exceptis, comprehendi, & significari, & in ea expressis poenis subijci, & ad eorum, quæ in ea sancita sunt, observantiam indistinctè teneri.

§.29. Et ita per quoscunque Judices, tam ordinarios, quam delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales & delatere Legatos, judicari, & definiti debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate. Decernentes irritum, & inane, quicquid secus in præmissis, & quolibet præmissorum, & hac nostra Constitutione contentorum, & statutorum, vel circa ea à quoquam quavis auctoritate, scienter, aut ignoranter conigerit attentari.

§.30. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus ac Urbis, & Romanæ Curie Tribunalium, & Collegiorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, styliis, & consuetudinibus, quos, & quas per præfatos improbanus, privilegiis quoque, indultis, & facultatibus, & literis Apostolicis eisdem Tribunalibus, Officiis, & Collegiis, ac Personis, etiam motu proprio, & consistorialiter, sub quibuscunque tenoribus, & formis, etiam in vim contractus, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, aut etiam Nos concessis approbatis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illarum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis specifica, & expresse, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, seu quavis illa exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Aut si præfatis, personis, vel quibusvis aliis communiter, vel divitum ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel

Omnesque etiam majores Magistratus ista constitutione comprehenduntur.

Clausula sublata, & decretum irritum.

Derogatio contrariorum, & sanctio poenalis.

vel excommunicati non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum deindulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. p. An.
7. die 16.
Martii.

Datum Romae apud S. Petrum, Calendis Martii anno incarnationis Dominicae 1611. Pontificatus Nostri Anno septimo.

Taxa Notariorum, & Officialium Almae Urbis.

PAVLVS PAPA V.

MOTU PROPRIO &c.

Proemiu.

CUM nos nuper generali Reformationi Tribunalium Urbis incumbentes, Iudicibus, Notariis, aliisque Officialibus, & Iustitiæ Ministris singulorum Tribunalium, singulariumve Curiarum Taxas, juxta quas mercedes, & emolumenta exigere, & percipere deberent, confici & tradimur mandavimus, jamque expedito reformationis negotio ac nostris literis desuper confectis, & publicatis, Taxas prædictas, necnon ordinationes nonnullas ad illarum clariorem intelligentiam, de consilio prudentium Virorum, quibus curam hanc demandavimus, vocatis, & auditis iis etiam, de quorum interesse agebatur, complatae, ac pleraque veteres Taxas à Prædecessoribus nostris editas, processuque temporis in abusum transactas, innovando, pleraque novas, pro Personarum, & rerum qualitate addendo, tandem Dei auxilio ad formam, & modum infra scriptos reductas fuerint.

Confirmatio Taxarum.

§. 1. Nos, ut ille validiores, & firmitiores sint, omnibusque innotescant, & à cunctis inviolate serventur, opportunè providere volentes, motu simili, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, taxas, & ordinationes omnes, & singulas prædictas, illarum omnium tenorem hic pro reposito, expresso, & inserto habentes, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac Bullæ nostræ generalis reformationis annexi volumus.

Iussu eas observandi.

§. 2. Ac ab omnibus Iudicibus, Notariis, Officialibus, & Iustitiæ Ministris, Tribunalium, & Curiarum Urbis, & aliis ad quos spectat, & in futurum spectabit, sub pœnis in Bala reformationis, ac Taxas, & ordinationibus prædictis introgitis, in concussis, ac inviolabiliter observari.

Actis loco publico eas retinendi.

§. 3. Ac in singulis Notariorum officii, Curiarumque & Tribunalium taxas illas, quæ Curias, Tribunalia, & officia prædicta concernunt, vulgari idiomate impressas in loco publico, quo ab omnibus inspicere, legi, & intelligi possint, affixas retineri mandamus.

§. 4. Non obstantibus omnibus, quæ in nostra Bulla reformationis prædictæ volumus non obstat ceterisque contrariis quibuscunque.

§. 5. Volumus etiam quod præsentium sola Signatura sufficiat, absque alia data, & registratura, regula quacunque contraria pariter non obstantis.

Placet Motu proprio C.

PP. Subscr.

Taxa Notariorum Reverende Camera Apostolica, & solutionis sigilli Illustrissimi Card. Camerarii.

§. 1.

Citatio sive monitorium extra Curiam, vigore commissionis Sanctissimi cum inhibitione vel sine, etiam sub censuris, pro uno vel pluribus litis Confortibus, Collegio, Capitulo, vel Universitate, solvantur Notario jul. octo, bon. duo cum dimidio. Et pro sigillo solvantur bonon. viginti septem cum dimidio.

Citatio sive monitorium simile per edictum, Notario scutum unum sigillo bon. viginti septem cum dimidio.

Compulsoriales generales, sive speciales, pro uno sive pluribus, ut supra Notario scutum unum, sigillo bon. viginti septem cum dimidio.

Remissoria instrumentum, pro uno seu pluribus, ut supra, Notario julii quindecim, sigillo bonon. viginti septem cum dimidio.

Remissoria rotulus si fiat, pro quolibet palma solvantur Notario julii septem cum dimidio, sit autem palmus lineatum triginta, & syllabarum decem, & octo.

Litteræ missivæ clausæ loco remissorialium cum articulis introclusis, pro uno sive pluribus ut supra, Notario julii sex, bonon. duo cum dimidio, sigillo bon. viginti septem cum dimidio.

Instrumentum declaratoriarum vigore commissionis pro uno, sive pluribus, ut supra, Notario scutum unum, & sigillo bon. viginti septem cum dimidio.

Instrumentum litis pendentiæ extra Curiam, pro uno, sive pluribus, ut supra Notario jul. quinque cum dimidio, sigillo bon. viginti septem cum dimidio.

Instrumentum Sententiæ vigore commissionis, si extrahatur pro uno, sive pluribus, ut supra Notario scutum unum, sigillo bon. viginti septem cum dimidio.

Instrumentum absolutionis vel commissionis, pro uno, Notario jul. quinque cum dimidio, sigillo bon. viginti septem cum dimidio.

Instrumentum absolutionis pro pluribus, Capitulo, Universitate, & similibus, Notario scutum unum, sigillo jul. quinque cum dimidio.

Instrumentum absolutionis cum reincidentia, pro uno, vel pluribus, ut supra Notario jul. quinque, sigillo bon. viginti septimo cum dimidio.

In